

Valtionosuuksista – miten uudistus etenee ja miten sen pitäisi edetä?

Matti Mäkinen, Hankasalmen kunnanjohtaja
kunnanjohtajakokoukseen 21.11.2023

HUOM! Nämä kalvot pääosin on laadittu ennen VM:n 17.11. ilmoitusta
uudesta 250 miljoonan leikkauksesta valtionosuuksiin (+lisää -125 Me vuosille 2024 ja 2025)

**Julkaisen tämän valtionosuusblogini liitteenä – tässä siis lokakuun luvut – jotka nyt lopullisiin 2024 valtionosuuksiin
muutuneet hieman – mutta suhteet aika lailla samoja – päivitän joululomalla kalvosarjan lopullisia tietoja vastaavaksi**

(saa lainata kalvoja – sillä varoituksen sanalla, että yksittäisten kuntien kohdalla voi olla laskuvirheitä)

Miten uudistusprosessi siis on etenemässä

- Siitä ennen kaikkea tässä kalvosarjassa Keski-Suomen näkövinkkelistä
- Muutos valtiosuosuksissa vuodesta 2023 vuodelle 2024 on raju ja sitä vielä huomattavasti kasvattaa VM:n 17.11.2023 kertoma lisäleikkaus, jos se toteutuu ja siinä laajuudessa kun mahdollisesti toteutuu
- Tämä kalvosarja kuitenkin ennen kaikkea osoittaa kuntavertailulla, että rahanjaon lopputuloksen näkökulmasta
 - Nykyinen valtionjärjestelmä ei mitenkään ole tasapuolinen ja toimiva
 - Mikään muutos ei oikein ole hyvä edes kaikille samankokoisille /samantapaisille / saman seudunkaan kunnille – siksi muuttaminen valtioon päin kustannusneutraalisti hankalaa ja ristiriitoja kuntien välille aiheuttavaa

Mutta miten itse uudistus on nyt siis aikataulutettu – siitä kaksi kuntaliiton kalvoa seuraavassa. Eli valtion tavoite ja kuntaliiton oma työkalenteri

Aloittaja: Lehtonen Sanna. Osallistumalla tähän kokoukseen hyväksyt, että olet mukana.

[Tietosuojakäytäntö](#)

MA

Markkola A...

Näytä kaikki

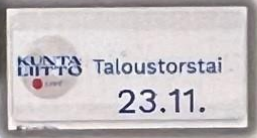
	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Valtionosuuden negatiivisuuden mahdollisuus	X							
Tulopohjan tasaus: tasattavat verot ja tasauksen taso		X	X					
Sote-uudistuksen tasauuserät		X						
TE-palveluiden rahoitusmallin: kompensaation taso tarkistetaan vuosittain			X	X				
Perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuus			X	X				
Verotukseen tehtävät muutokset, ml. nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien eron kaventaminen			X	X				
Järjestelmän rakenne. Lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä					X		X	
Saaristoisuus (saaristolain uudistaminen)					X			
Hyte-kerroin (kehittämisryhmä)					X			
Alustavia kokonaislaskelmia								X
Painotetaan valtionosuuksia valtionavustusten sijaan								
Varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut								

Kuntien mukaanotto valmisteluun

+ käsittelyt Kuntaliiton verkostoissa
Kaupunkipoliittinen, seutukaupungit, kehyskunnat, pienten kuntien, ruotsin- ja kaksikielinen; myös KL työvaliokunta ja valtuuskunta

27.9.
Talon sisäinen
kaikille avoin
Open room

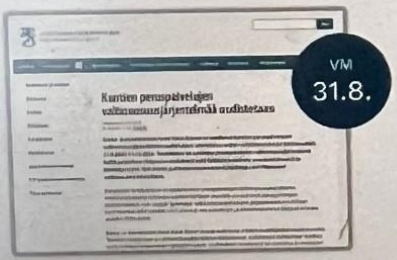
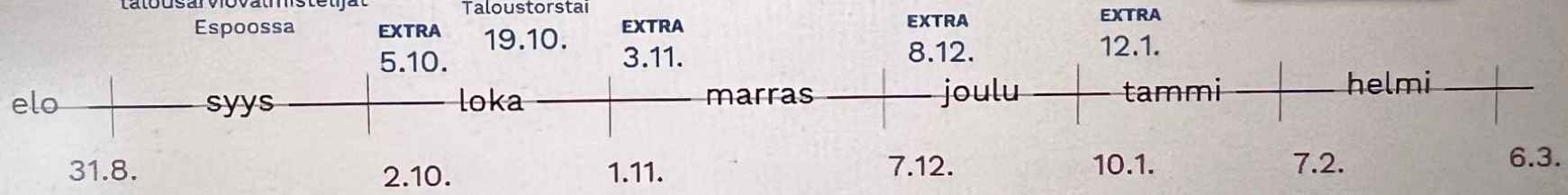
28.-29.9.
C11-kaupunkien
talousarviovalmistelijat
Espoossa

24.10.
KL sisäinen
Open room

31.10.
C24-kaupunkien
talousihmiset

18.-19.1.
Uudistajaleiri

Valmisteluryhmän kokoukset

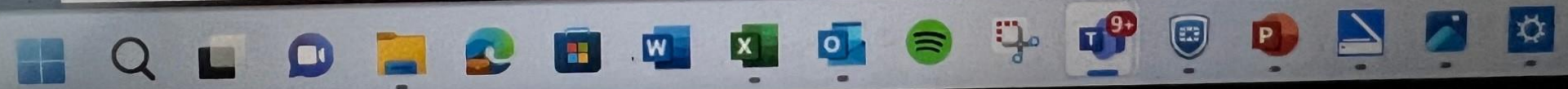
27.10.
Uudistajaryhmä

1.12.
Uudistajaryhmä

5.1.
Uudistajaryhmä

1.2.
Uudistajaryhmä

1.3.
Uudistajaryhmä

Pakko järjestelmää on uusida ja mieluusti viimeistään vuoden 2026 alkuun

- Koska erot valtionosuuksissa kuntien välillä ovat huimia ja osin perusteettomia
- Koska VM on siis epäonnistunut rahoitusmallissa totaalisesti – jopa niin, ettei osaa ennustaa edes valmiista luvuista, kuten 17.11. tiedote osoittaa
- Kustannusneutraalius – eli kuntien sisäisillä muutoksilla järjestelmän uusiminen - on kuitenkin nyt oikeasti todella haasteellista
- Koska kunnilla on vallitsevassa lähtötilanteessa toisistaan poikkeavat tavoitteet ymmärrettävästi – sitä tämä kalvosarja myös osoittaa sen uudistamisen tarpeen ohella
- Koko järjestelmä (sisältäen verotuksenkin) – pitäisi räjäyttää → siihen ei tällä aikataululla ehkä vain kyetä
- Väistämättä Keski-Suomessakin moni kunta myös menettää nykyisestä rahoituksestaan, jos ja kun järjestelmää uusitaan ← toisaalta moni kunta saakin ehkä nyt liikaa mm. sotesiirtoerien määrän vuoksi ainakin muihin kuntiin suhteutettuna
- Keski-Suomen elinvoimalle valtionosuusjärjestelmän uusiminen on kuitenkin taas elinehto, jos maakuntaa kokonaisuudessaan katsotaan

(esim. JKL yksi suurimmista kärsijöistä nykymallissa – ja Jämsää valtionosuudet ei kohtaa ollenkaan)

Mitä kunnille siis keskimäärin nyt jää rahoitusta käteen

- Yksi tapa pelkistää kuntien suhdetta toisiinsa valtionosuuksien kohdalla on ottaa **ns. verorahoitus kokonaan sivuun** – ei tämäkään toki koko totuus ole, mutta auttaa hahmottamaan nykytilanteen absurdiutta – ja varmasti on monia muitakin lähtökohtia valtionosuuksia tarkastella
- Mutta itse lähden esimerkkilaskelmissani siitä, että kun valtaosa kunnista saa valtionosuuksissaan verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta (kaikki kunnat esimerkiksi Keski-Suomessa)
- Niin se johtaa siihen, että tasauksen kautta saatu summa, kun yhdistetään kunnan verotuloihin → niin silloin kuntien tällä yhteenlaskulla lasketut ”verotulot” ovat kohtuullisesti ns. samalla viivalla keskenään (verotulot on siis ”tasattu”)
- (toki esim. tuulivoima ei ole tasauksen piirissä ja kiinteistöverosta vain 50 % ja keskimääräisten veroprosenttien kautta kunnan tasaus määritellään 90 %:iin keskimääräisistä kuntien verotulosta jne... MUTTA suuruusluokka tällä vertailulla saadaan aika oikein kuntien väliseen rahoitusvertailuun)
- Eli napataan siis seuraavissa esimerkkilaskemissa ensin tasauksen määrä pois valtionosuuksien vertailusta kuntien välillä
- Lisäksi on syytä poistaa valtionosuuksien yhteissummasta verotulomenetyksen kompensatio myös tuohon ”verorahoitus” pottiin, koska se summa käytännössä on kuntien omaa verotuloa, joka vain kiertää valtion kautta
- Jäljelle jäävällä valtionosuussummalla saadaan aika oikea kuva siitä, miten kuntien varsinainen valtionosuusrahoituspohja eroaa kuntien kesken toisistaan (ilman kuntien omaa tulorahoitusta) – jäljelle jäävä summa on myös se osuus valtionosuutta, jonka pitäisi kai perustua kunnan palvelutarpeeseen valtion sivistystoimeen määrittämässä tehtävissä ← mutta jatkossa näette, että melkoista lottoa määräytyminen on
- Vertailun voisi toki tehdä, koskematta verotulomenetyksen kompensatioon, mutta se ei paljoa muuttaisi lopputulosta kuntien keskinäisiä eroja tarkkailtaessa
- Tämä jatkossa esitettävä vertailu selittää osaltaan säästötarpeita tai verotuksen eroja tai tilikauden tulosten eroja kuntien välillä isolta osin . Toki kuntien palvelutarpeissa ja/tai tehokkuudessa on myös eroa...mutta tässä kalvosarjassa pelkistetään taloutta rahoituspohjavertailuun, joka jo yksinään on sangen mutkikas kokonaisuus – ja juuri tällä hetkellä merkittävästi kuntia eriyttävä tekijä (koko valtionosuusjärjestelmän lähtökohtien vastaisesti)

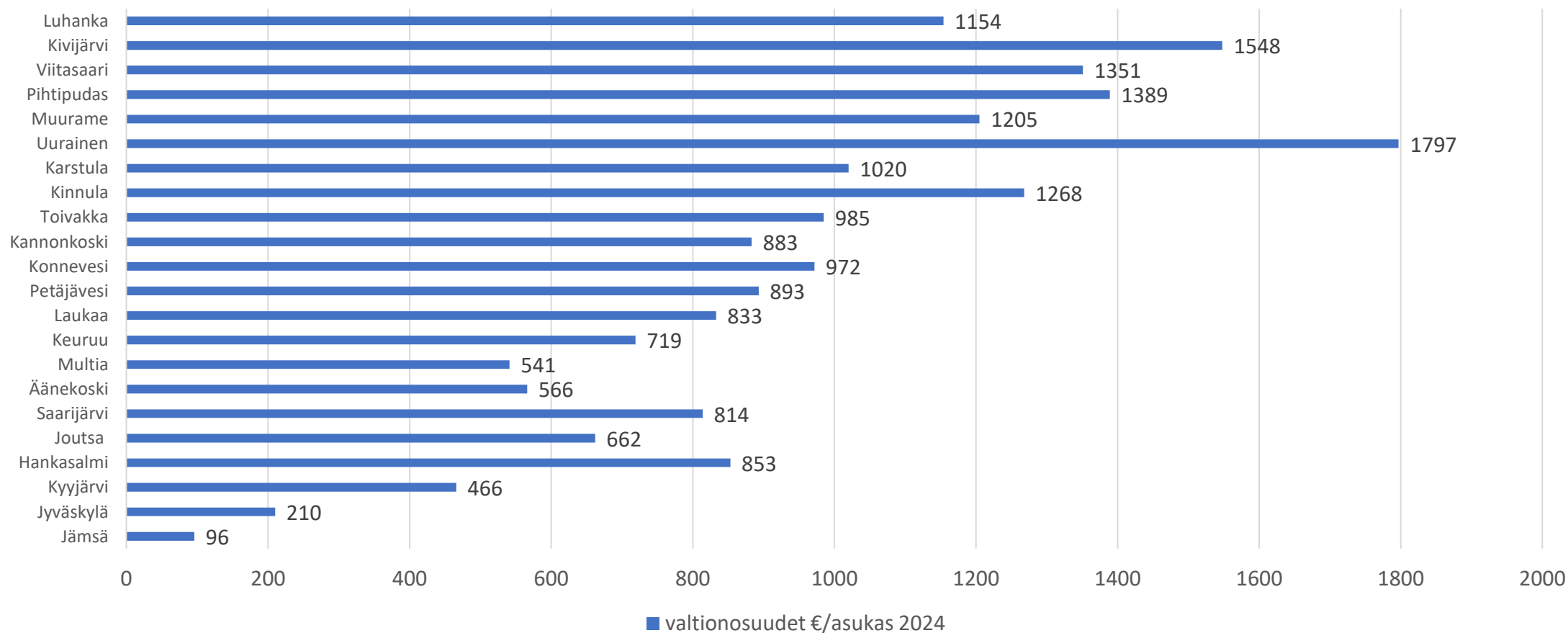
Ja kaikki nämä kalvot on osin todennäköisesti katsottava läpi uudelleen – paljon voi mennä uusiksi VM 17.11. tiedotteen vuoksi

- VM tiedotti 17.11., että sote-siirtojen verohännät tuplaantuvat
- Keskimääräinen vaikutus ehkä noin 80 euroa/kuntalainen (2024 ja 2025 – minkä jälkeen reilut 50 euroa...???)
- Saattaa olla siis todennäköisesti tasajako kuntien kesken, tämä häntä?
- Vielä ei osaa arvella sitä varmuudella, kun perusteetkin mitä lopulta on esitetty uudelle leikkaukselle, ovat hyvin outoja (pääomatulojen kautta syntynyt tilanne)
- Kunnille yhteensä vaikutus siis noin 250 miljoonaa/vuosi , mutta 2024 ja 2025 palautellaan siitä vuoden 2023 summa, eli 125 milliä lisää ??? – tällä hetkellä kunnissa kyllä odotetaan, että voiko tällainen muutos oikeasti vielä viime metreillä tulla
- suuntaa antavia vähintään kuntien eroavaisuudesta seuraavat kalvot ovat, ja mielessänne lähtökohtaisesti 80 euroa/kuntalainen vähentäkää tässä vaiheessa kokonaissummista, silloin kun sitä ei ole valmistelussani tehty 😊 → jos haluatte VM:n 17.11. lisäleikkausta mieltä samalla

Mutta mennään vertailukalvoihin

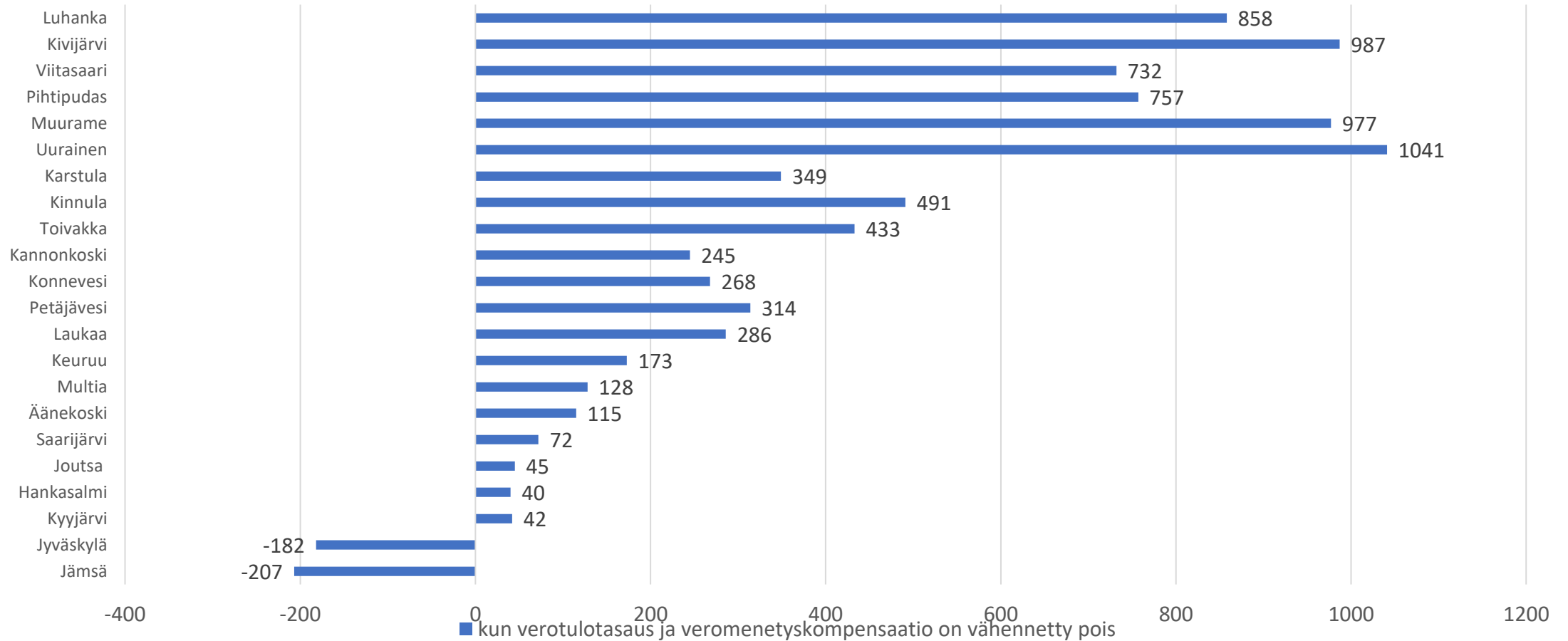
Keski-Suomen kuntien valtionosuudet euroa/kuntalainen 2024 – koko valtionosuusmaksatuksen perusteella (uusi mahdollinen 17.11. leikkaus puuttuu, mikä 80 euroa pienentäisi lähtökohtaisesti kaikkien euromääriä)

valtionosuudet €/asukas 2024

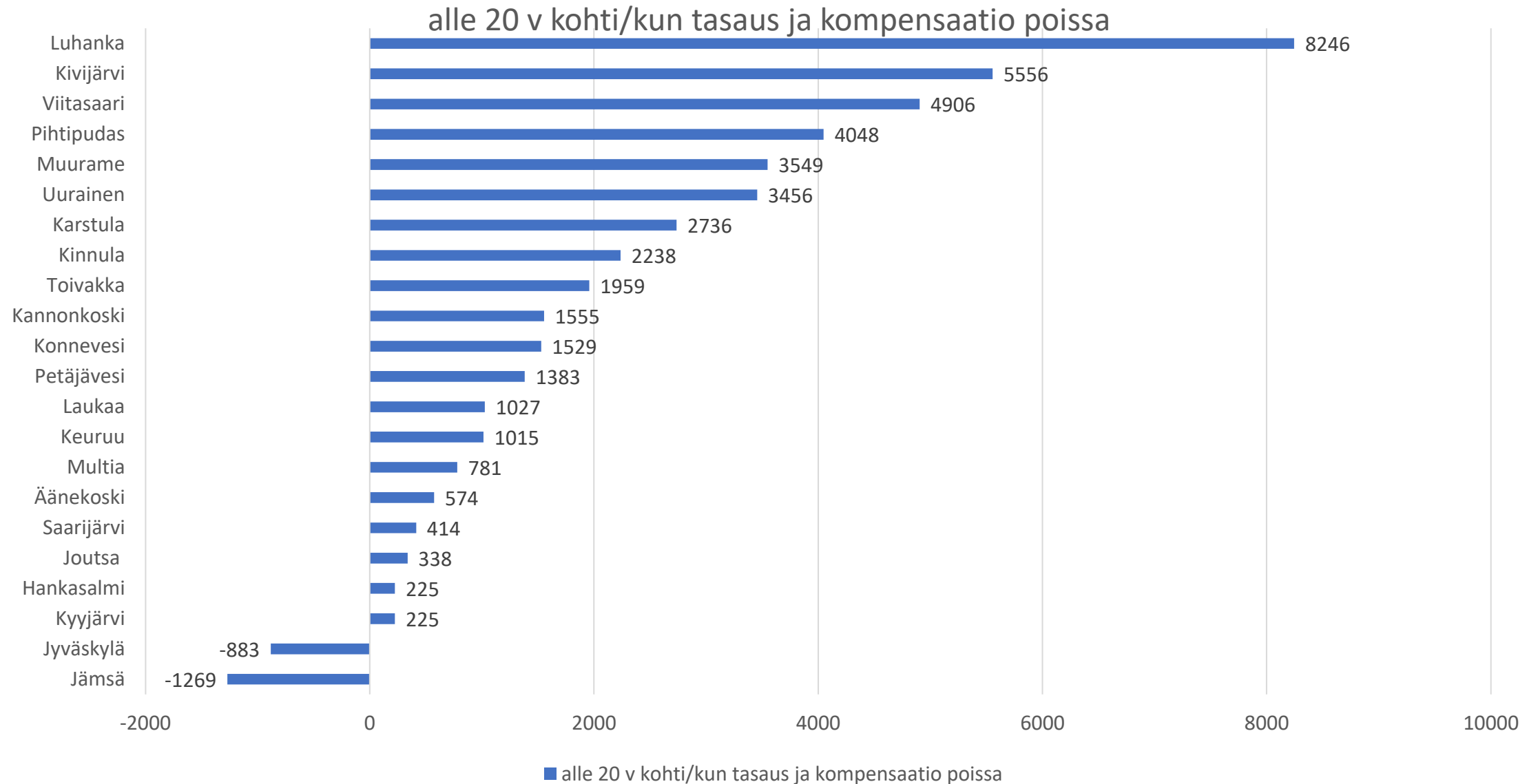

Keski-Suomen kuntien valtionosuudet euroa/kuntalainen 2024, kun vähennetään veroihin liittyvät erät pois (ja tässäkin edelleen se 17.11. VM:n ilmoittama 80 euron vähennys puuttuu kaikilta kunnilta)

kun verotulotasaus ja veromenetyskompensaatio on vähennetty pois –
eli jäljelle jäänyt ”aito tarveperustainen valtionosuus” (peruspalvelujen ja OKM:n valtionosuudet) ← ja erot kuntien välillä silloin

Kärjistetty valtionosuustodellisuus tasatun verorahoituksen päälle, kun mietitään mille ikäryhmälle kunta palveluja tuottaa – hurja on esimerkiksi Kyyjärven ja Kivijärven ero (ja tästäkin se VM:n 80 euron vähennys 17.11. puuttuu)

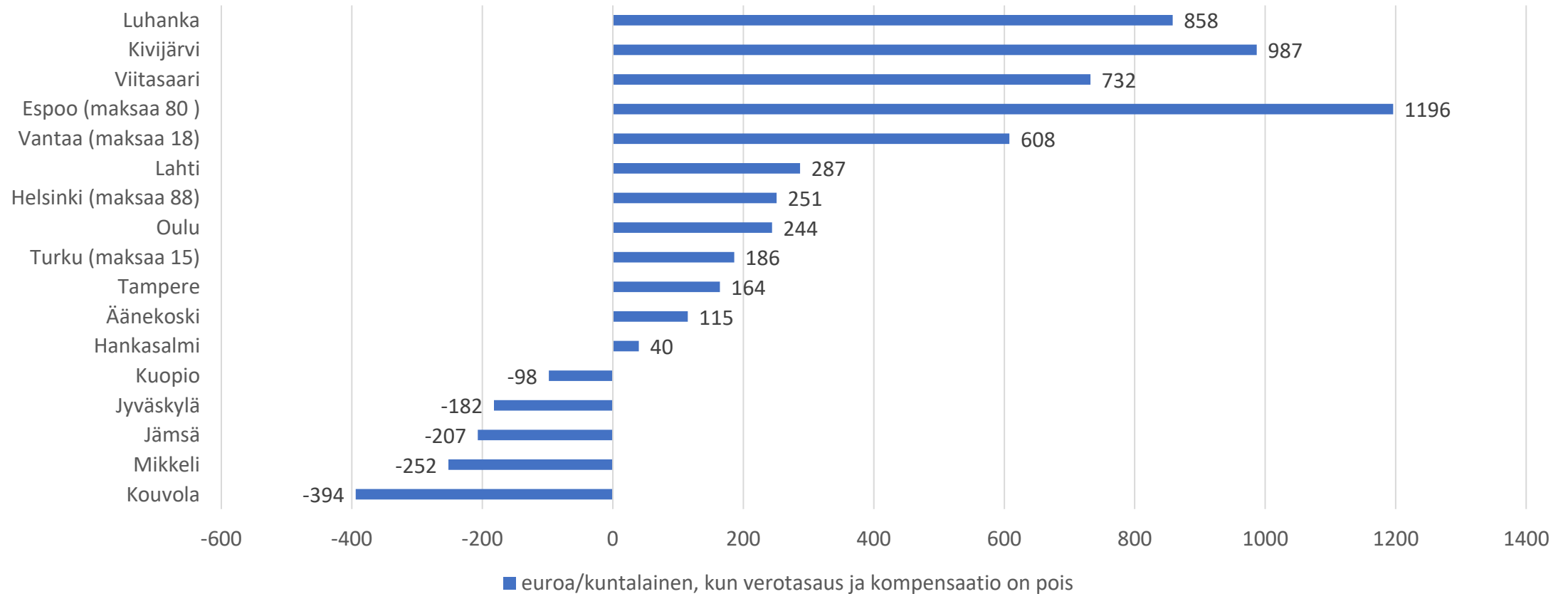
Liitetään isoja kaupunkeja ja osa Keski-Suomen kunnista samanlaiseen vertailumalliin
(tässäkin kaikilla 80 euroa liikaa, jos VM:n 17.11. esittämä muutostieto pitää paikkansa)

euroa/kuntalainen koko valtionosuusmaksatus 2024

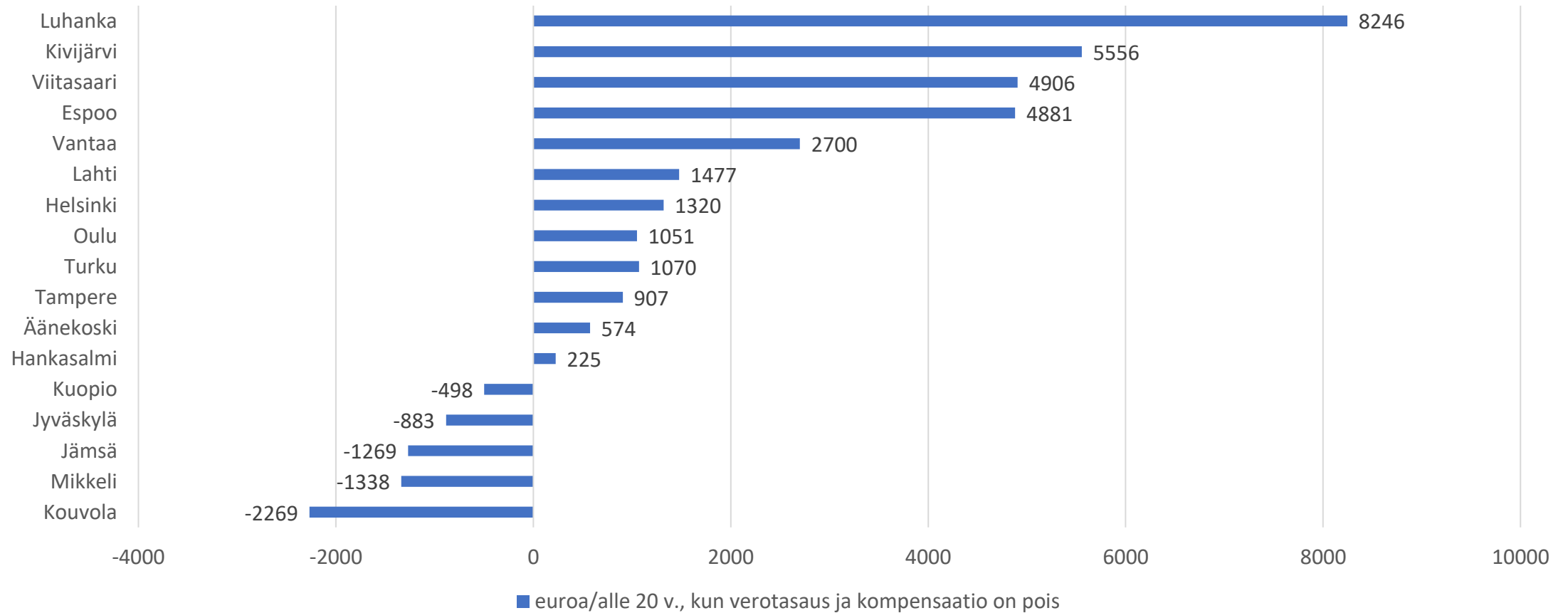
Ja jatkuu sama kaupungit ja osa K-S vertailu (ilman että sitä 17.11. VM:n ilmoittamaa 80 euroa on vähennetty)
(suluissa neljällä isolla kaupungilla summa, jonka se itse maksaa tasausta – sitä ei ole tässä vertailussa vähennetty niiltä – ottakaa huomioon)

euroa/kuntalainen, kun vähennetty pois valtionosuuksista verotasaus ja kompensatio

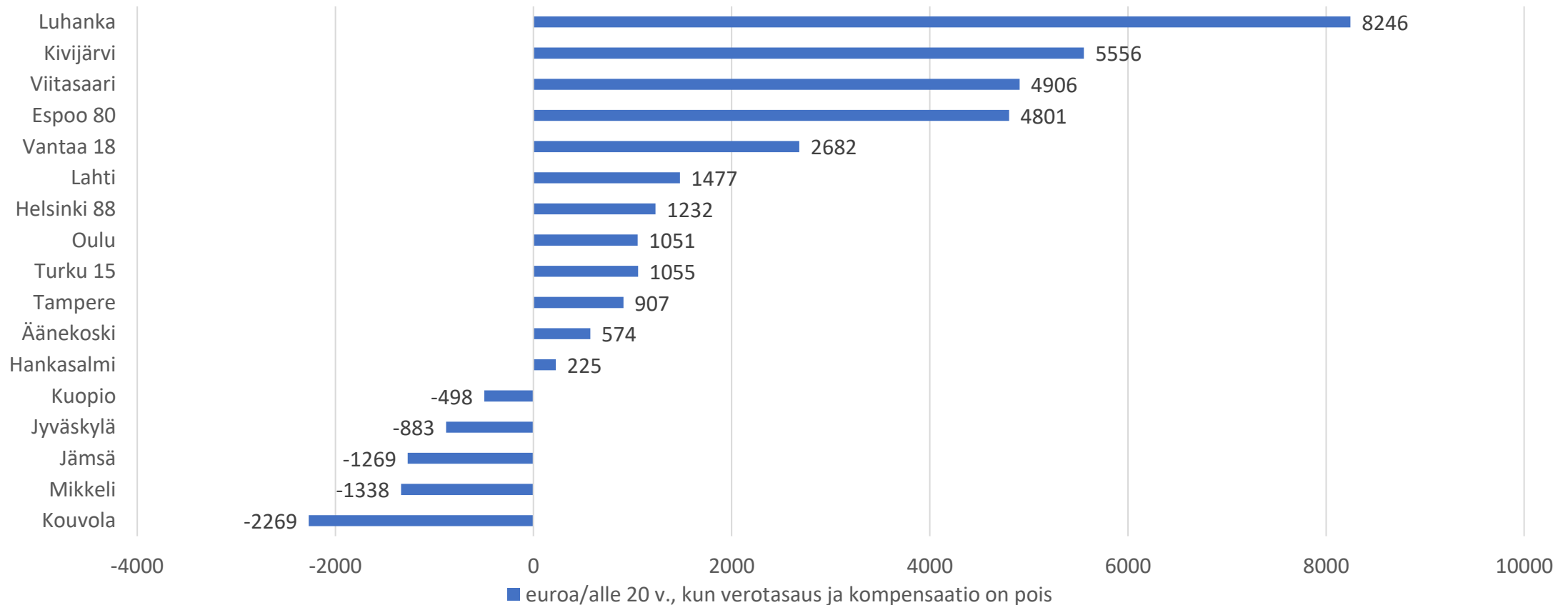
Jatkuu kaupungit ja osa K-S vertailu (se 80 tässäkin vähentämättä) –
esimerkiksi Jyväskylästä vaaditaan hurjaa tehokkuutta suhteessa vaikkapa Lahteen hoitaa sivistystoimen palvelujaan

euroa/alle 20 v., kun verotasaus ja kompensatio on pois

Ja vielä sama jos tasausta maksavilta 4 isolta vähennetään se niiden maksu pois (euroa/kuntalainen) – muistetaan samalla, että niille jää lisäverotulojaan – eli niiden talous paljon vahvempi, kuin muilla

euroa/alle 20 v., kun verotasaus ja kompensatio on pois

Eroja kuntien välillä pitää ollakin!

- Eli ei valtionosuuksia täysin pidä tasata, kunnan tarpeet ovat erilaisia myös sivistyksen kautta tarkastellen
- Pienillä kunnilla todellinen yksikkökustannus lasta kohden vaikkapa koulussa on helposti erilainen kuin isommassa väestöpohjassa
- Kaiken kaikkiaan on monenlaisia eriyttäviä tekijöitä
- Mutta sen nyt kokonaisuus rahoituksesta kuvaa, että tällä hetkellä oikeudenmukainen rahoitusmalli ei toteudu
- Jo pelkästään kuntien väliset erot ovat käsittämättömiä

Miten järjestelmää pitäisi uusia

- Se käytännössä pitäisi siis räjäyttää kokonaan ja tarkastella verotus ja valtiosuudet samassa nipussa
- Se veisi vain liikaa aikaa ja muutos pitää saada nopeasti, koska esimerkiksi koko Kymenlaakso on osin aivan syyttä suuri kärsijä tällä hetkellä
- Mutta yksinkertaista kaavaa muutokseen ei ole
- Aivan samankaltaiset ja kokoiset kunnat kärsivät/hyötyvät melkein mistä vain muutoksesta aivan eri tavoin – toisaalta taas osaan kuntien välisistä eroista on kuitenkin selkeät syyt
- Tasausjärjestelmään ja verotulojen kompensatioon ei kannattaisi mielestäni nyt uudistettaessa kyllä puuttua, ellei sitten tasauksen määrää haluta vähentää ja kuntia sitä kautta lisäeriarvoistaa – tai ellei käydä verotusta laajemminkin läpi
- Tarkastelu kannattaisi ensi vaiheessa suunnata enemmän perusteetta kuntia erottaviin tekijöihin valtiosuuksien määräytymisessä, niiden etsimiseen ja korjaamiseen
- Katsotaan seuraavaksi kaikkia keskeisiä valtiosuuseriä erikseen

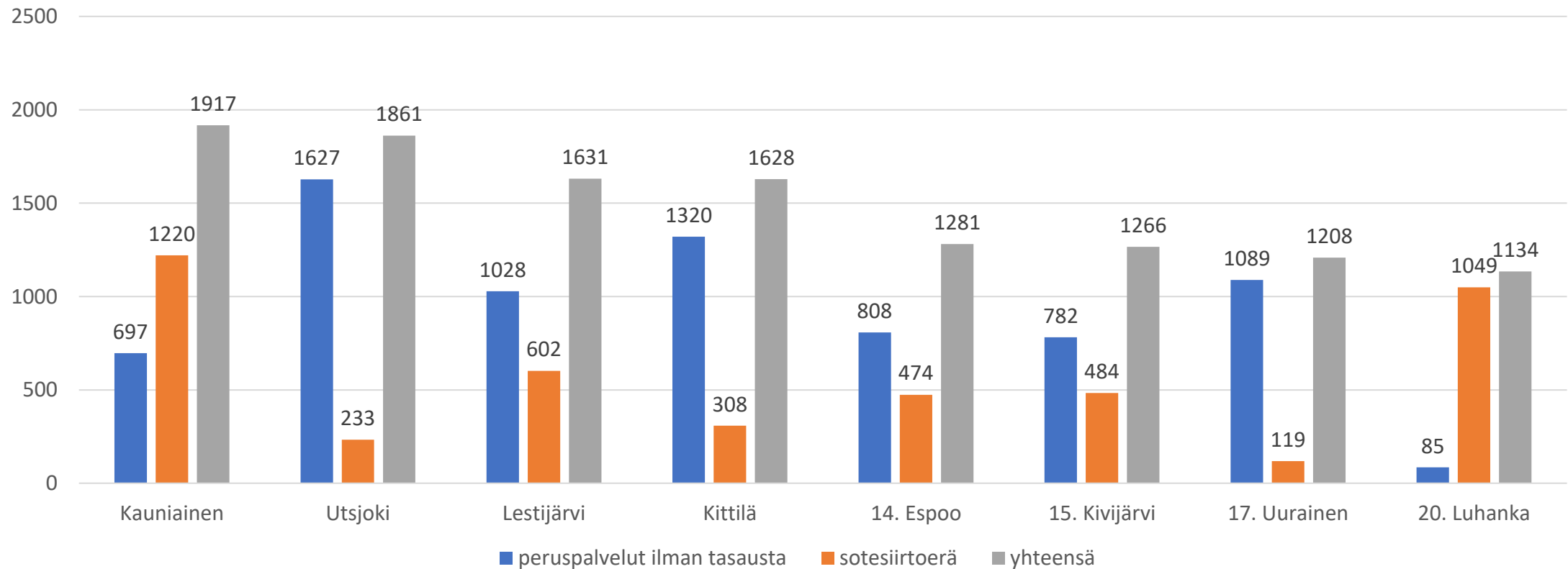
1. Peruspalvelujen valtionosuus

- Sekään ei kyllä kuntien saamia euromääriä vertaillen perustu ihan nykyiseen kunnan väestön sivistyksen ja elinvoiman palvelutarpeeseen – siksi tämän erän määräytymisyyhin pitää pureutua, niissä on jotain pielessä muutoinkin (kuin vain siis sote-erät)
- Eli lisäksi tämän erän sisällä soten siirtoerät luovat suuren epäoikeudenmukaisuuden kuntien välillä niiden rahoitukseen – sotesiirtoerillä ei ole oikein mitään tekemistä kuntien nykyisten tehtävien kanssa
- Jos sote-siirtoerät jäisivät olemaan (perustuvat sotemenoihin), niin silloin samassa suhteessa sotesiirtoerien kanssa hyvinvointialueiden tulee sitten oikeudenmukaisuuden vuoksi mitoittaa tuleva sote-palveluverkko → vahvemmat palvelut pitää olla siellä, missä sotesiirtoerät vievät kunnilta lisärahaa soten rahoittamiseen ja heikoimmat palvelut siellä, missä kunta saa sotesiirtoerien kautta itse rahaa → eli rahoittaa suhteessa vähemmän sotea – eikö niin?
- Kahden viimeisen vuoden sotemenot suhteessa kunnan muihin menoihin vaikuttavat nyt siis merkittävästi ja väärin tavalla kuntien mahdollisuuteen tuottaa sivistyspalveluja.
- 21-22 vuosien sotemenot määräävät pysyvästi osaltaan kunnan sivistystoimen rahoituksen tasoa vuodesta 2023 eteenpäin ja kunnittain erot ovat huomattavat! – ei kai tämä näin voi sivistysvaltiossa mennä???
- **Tässä valtionosuusjärjestelmän erässä on kiinni nyt 2024 kaikkiaan noin 1,65 M€** (kun sotesiirtoerien netto vähentää erän määrää noin 300 miljoonaa) – tämän erän kohdalla on tehtävä selkeitä muutoksia, jos oikeudenmukainen rahoitusmalli kuntien välillä on tavoitteena – eli 1,5 miljardia jaettava kunnille oikeudenmukaisemmin
- Tosin jos VM:n 17.11. linjaus säilyy, niin tässä erässä onkin vain ehkä siis 1,4 M€ - ei helpota järjestelmän uusimista kyllä jos liikkumavara kapenee

Peruspalvelujen valtionosuus ja suurimmat saajat - osa joukossa vain sotesiirtoerän vuoksi

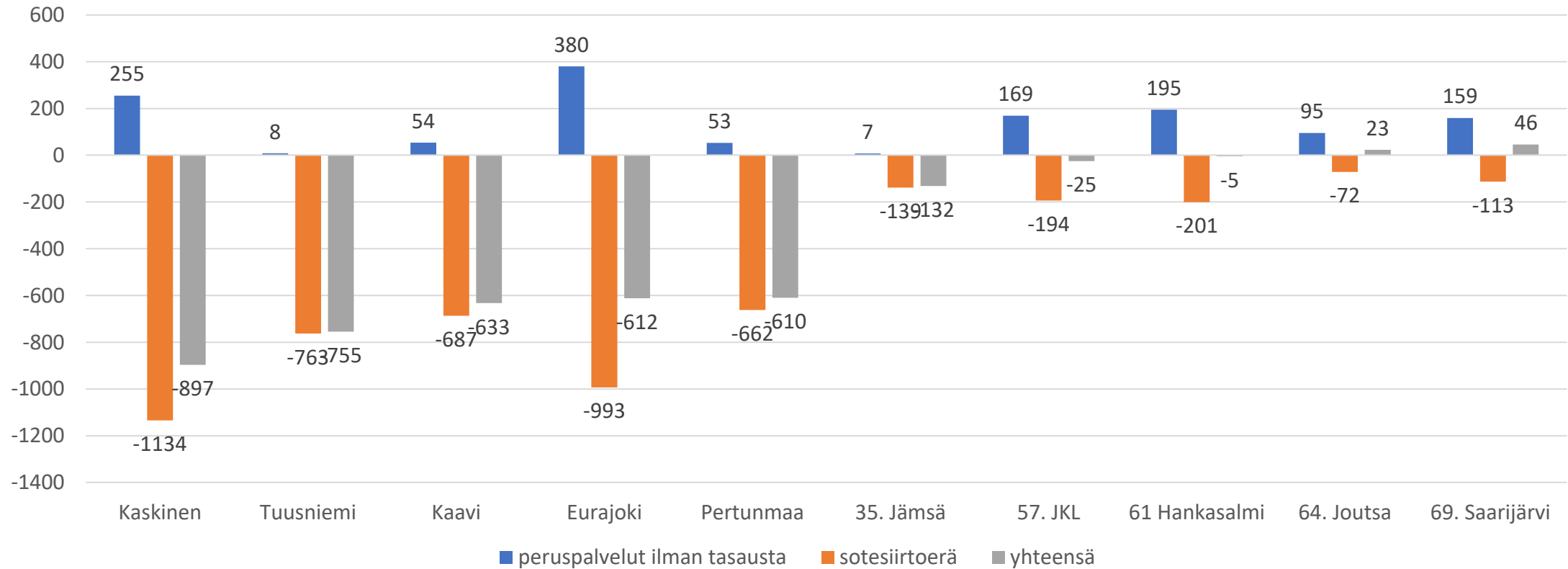
(VM ja 17.11. 80 € puuttuu – ei vaikuta kuntavertailuun kaiketi, jos tasavähennys, kuten tämän hetken tieto)
(vrt Uurainen-Luhanka paria esimerkiksi – peruspalvelujen valtionosuuden määrä aiheutuu aivan eri tavoin!)

Kaavion otsikko

Peruspalvelujen valtionosuus pienimmästä päästä – osa joukossa vain sotesiirtoerän vuoksi (jos 80 euroa lisäsote-erä, niin tulos vielä karumpi)

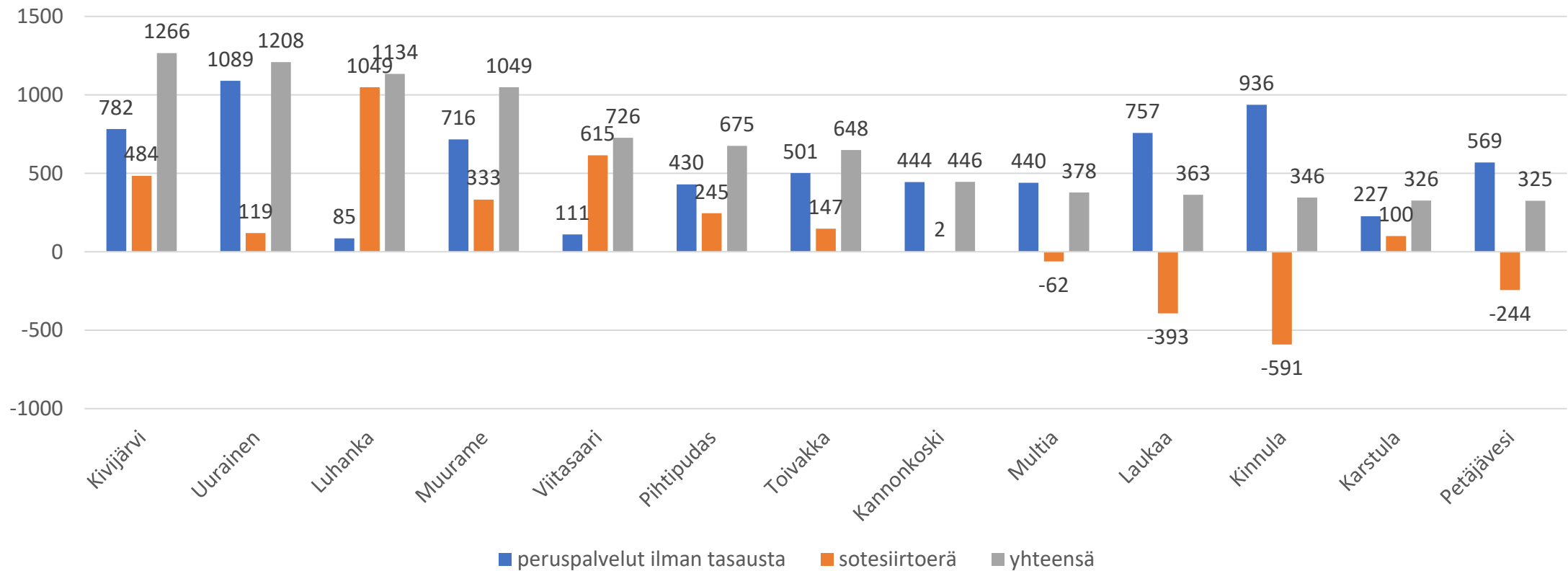
Kaavion otsikko

Peruspalvelujen valtionosuus Keski-Suomi 1

(VM 17.11. lisäleikkaus puuttuu)

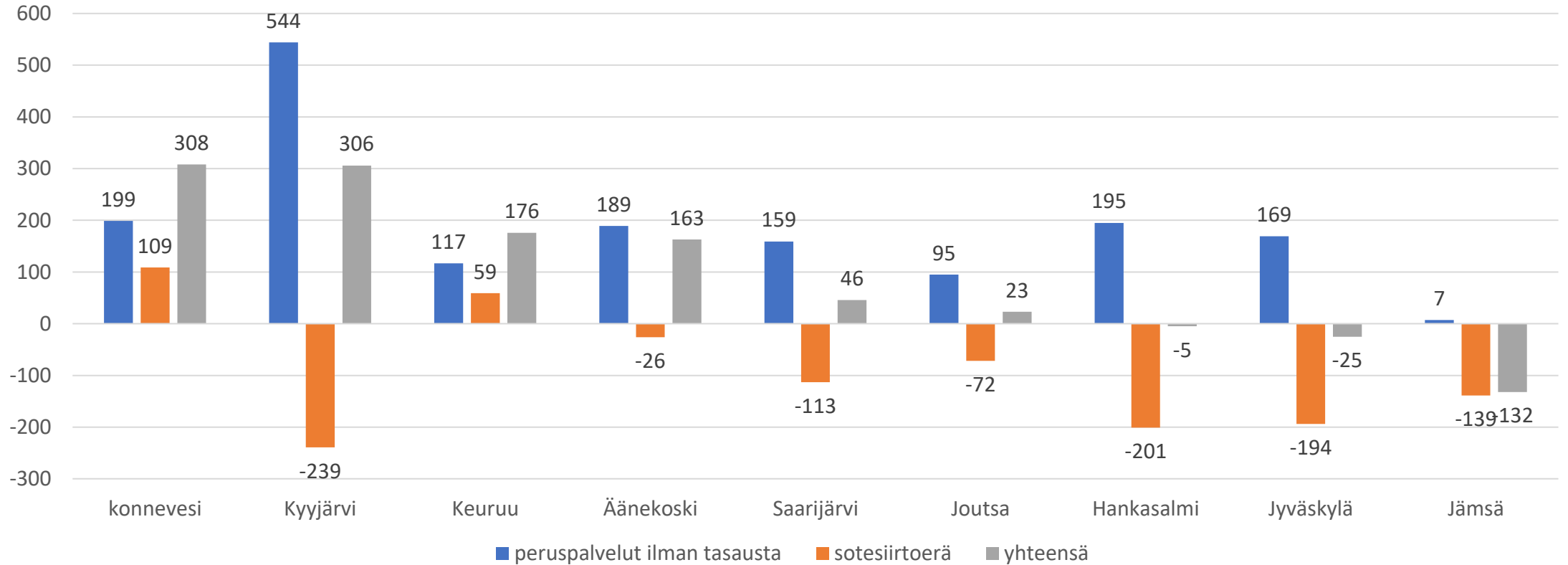
Kaavion otsikko

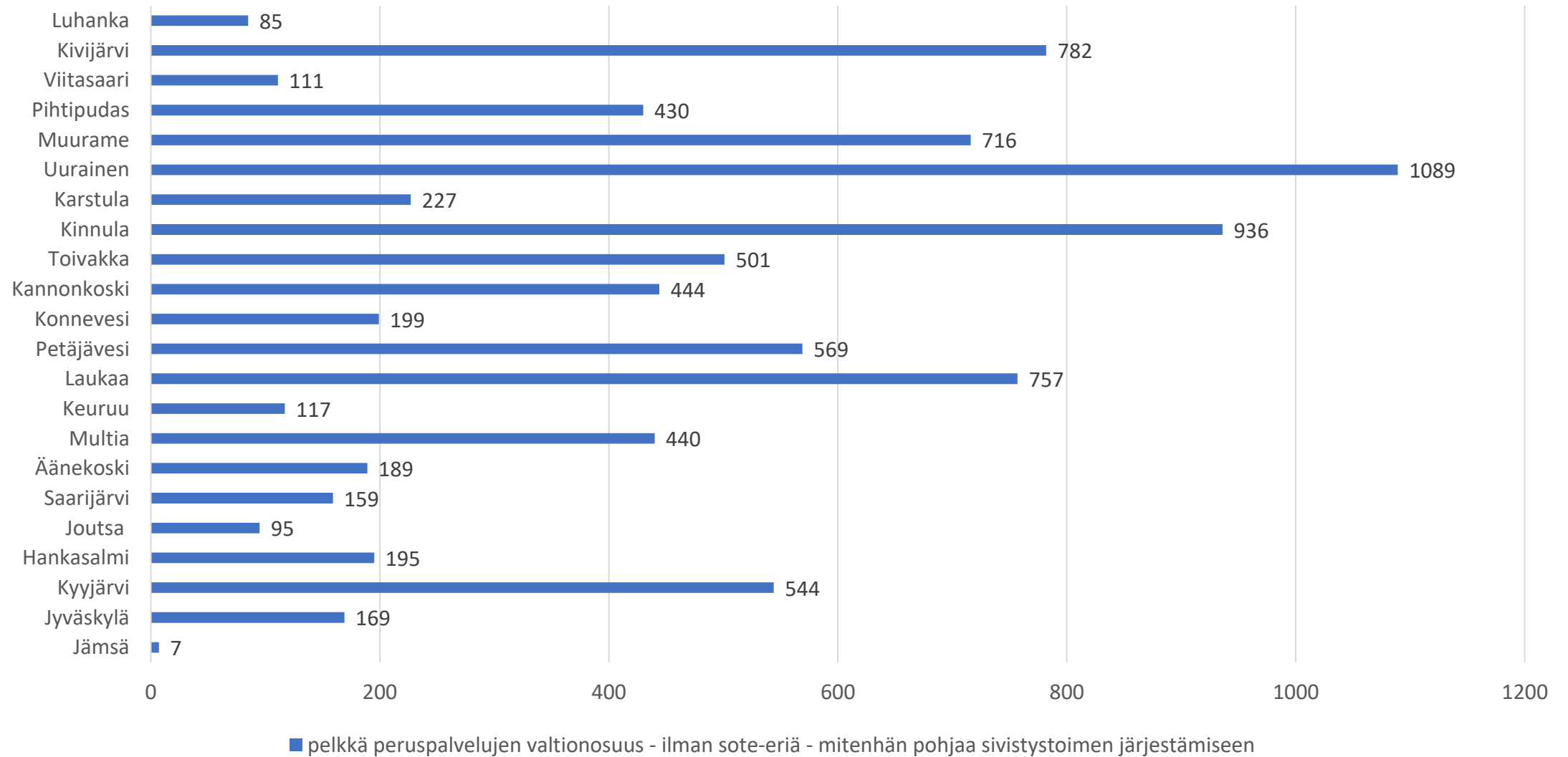
Peruspalvelujen valtionosuus Keski-Suomi 2 (VM

17.11. lisäleikkaus puuttuu)

Kaavion otsikko

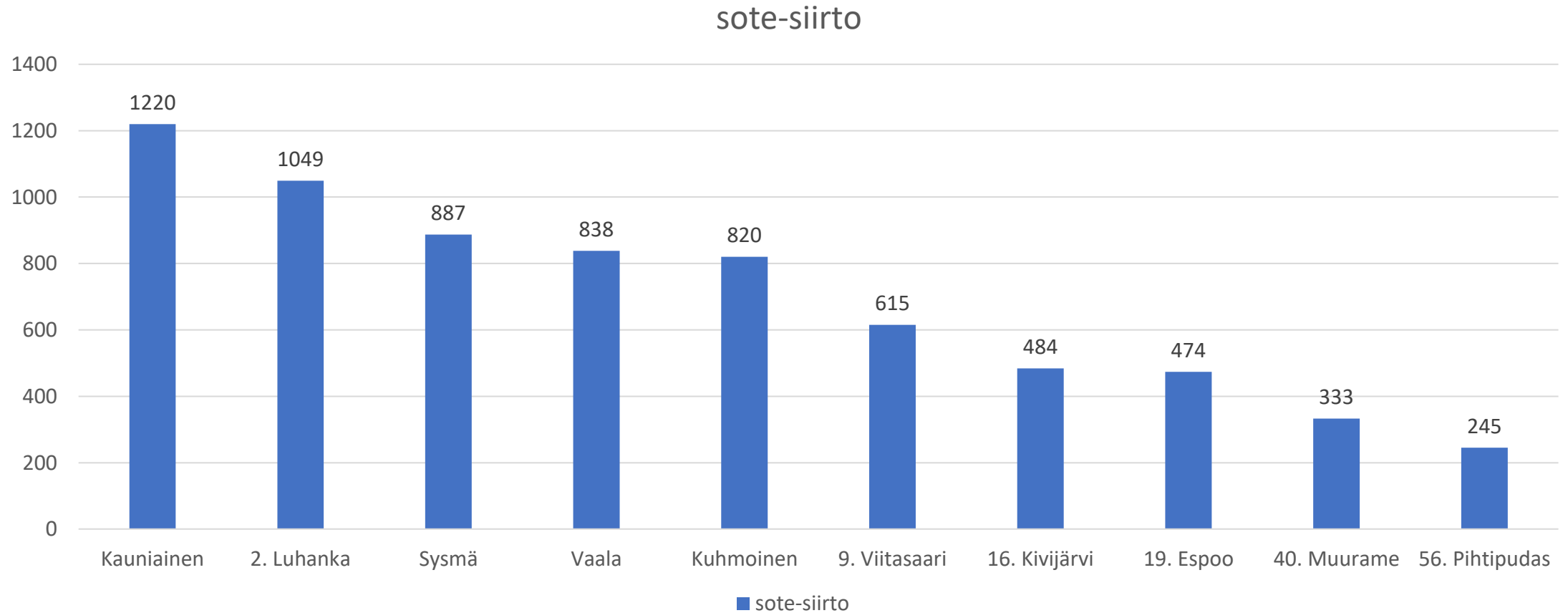

Peruspalvelujen valtionosuudet kokonaisuudessaan hyvin outoja – ilman sote-eriä –
Pihtiputaan ja Viitasaaren sivistystoimen tarpeiden ero esimerkiksi päivän selvä – eikö niin 😊 (tosin itse en ymmärrä) ja Jämsässä sivistyspalvelut kai täysin turhia...

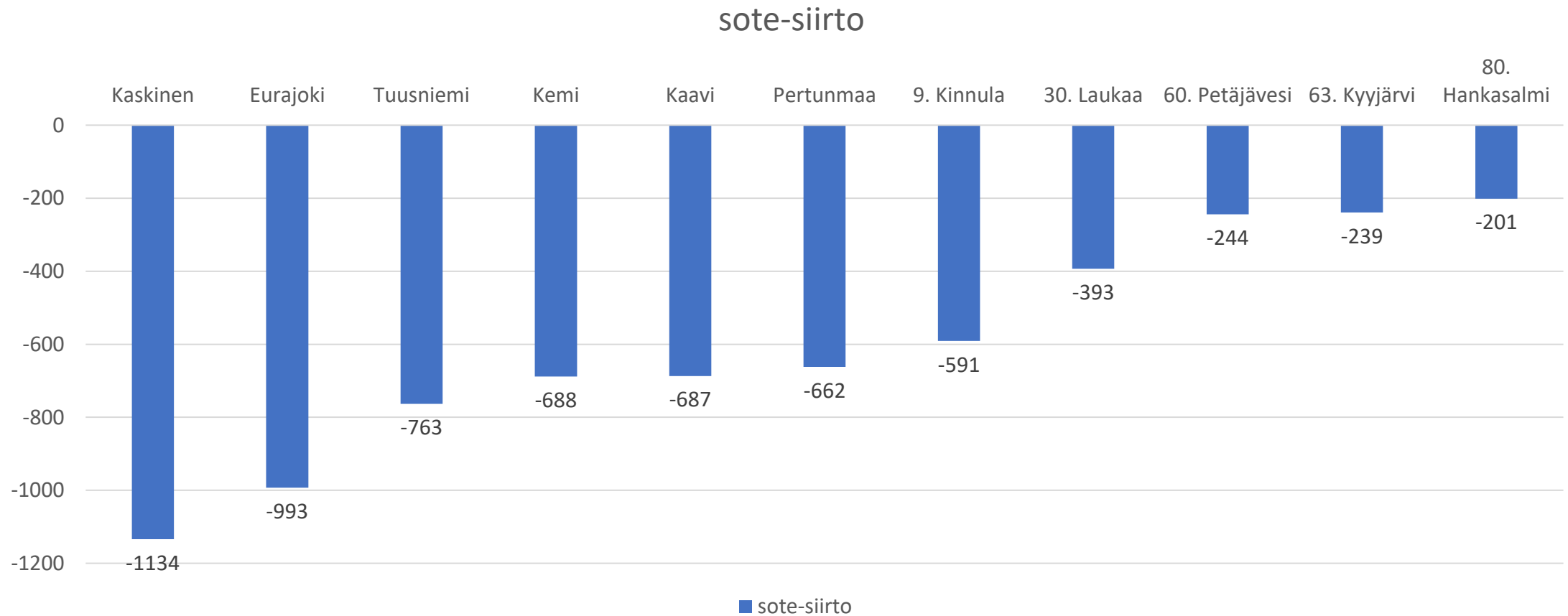
Sote-siirtoerien kohdalla suurimmat ”voittajat”

(VM 17.11. lisäleikkaus puuttuu)

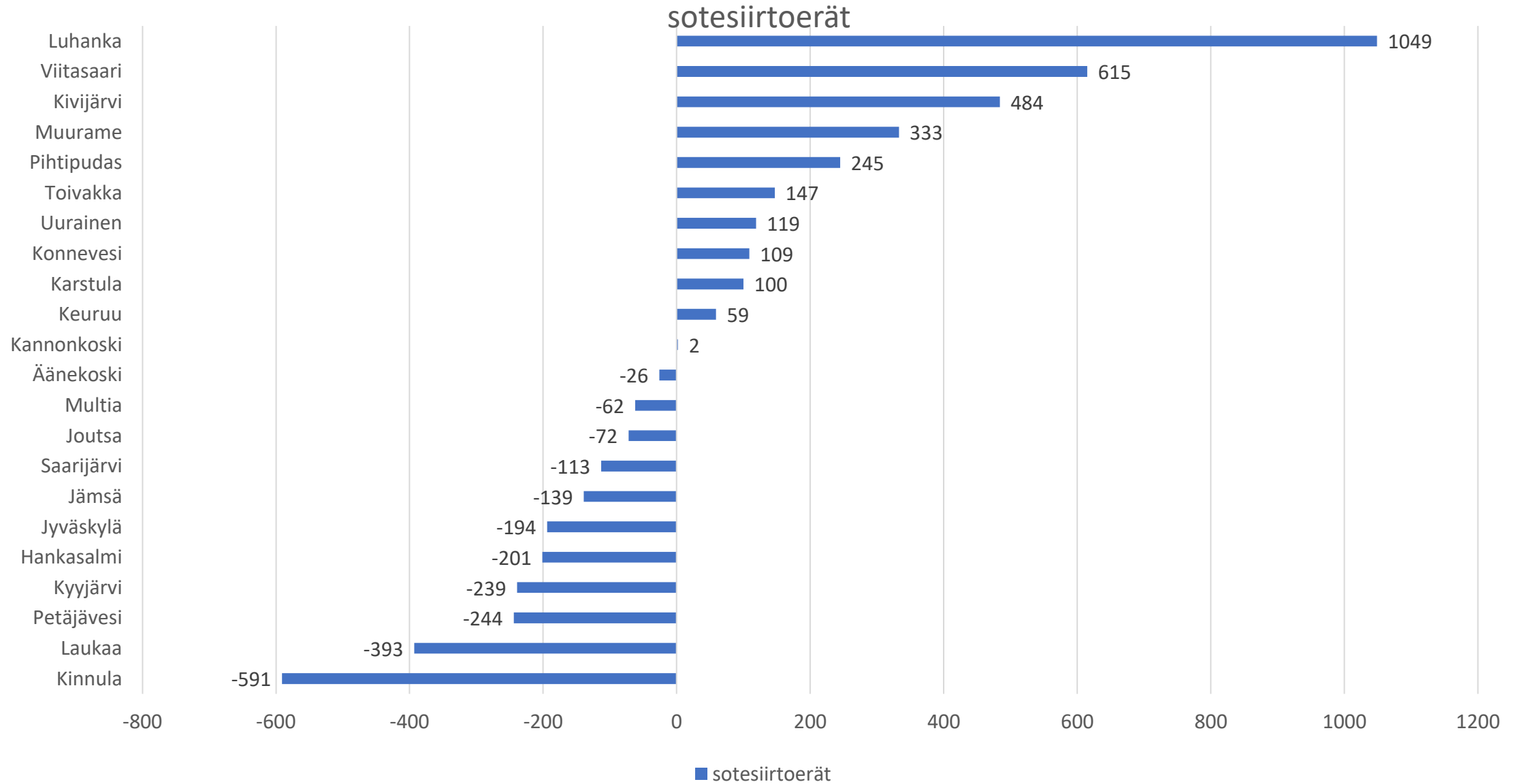

Sote-siirtoerät suurimmat ”häviäjät”

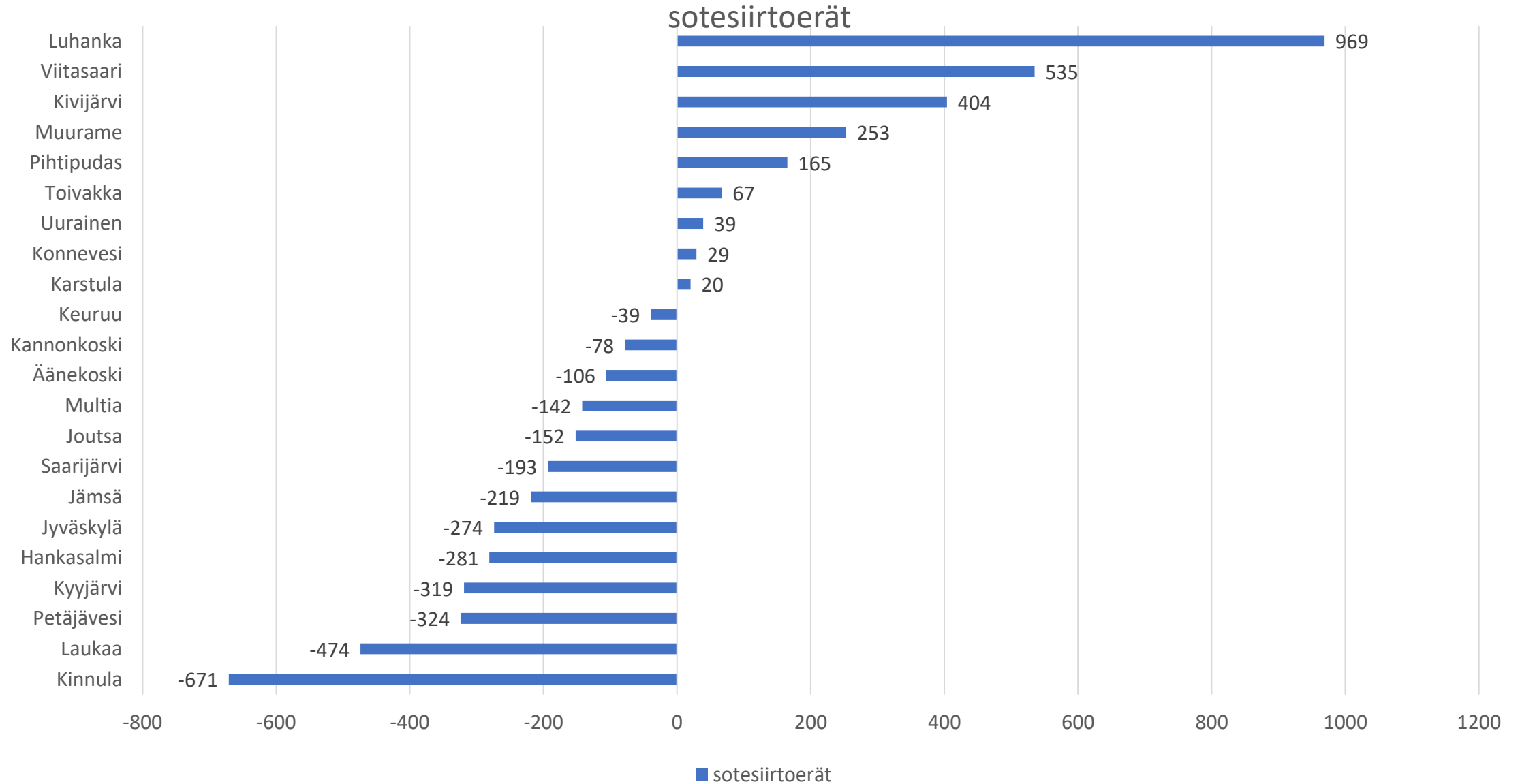
(VM 17.11. lisäleikkaus puuttuu)

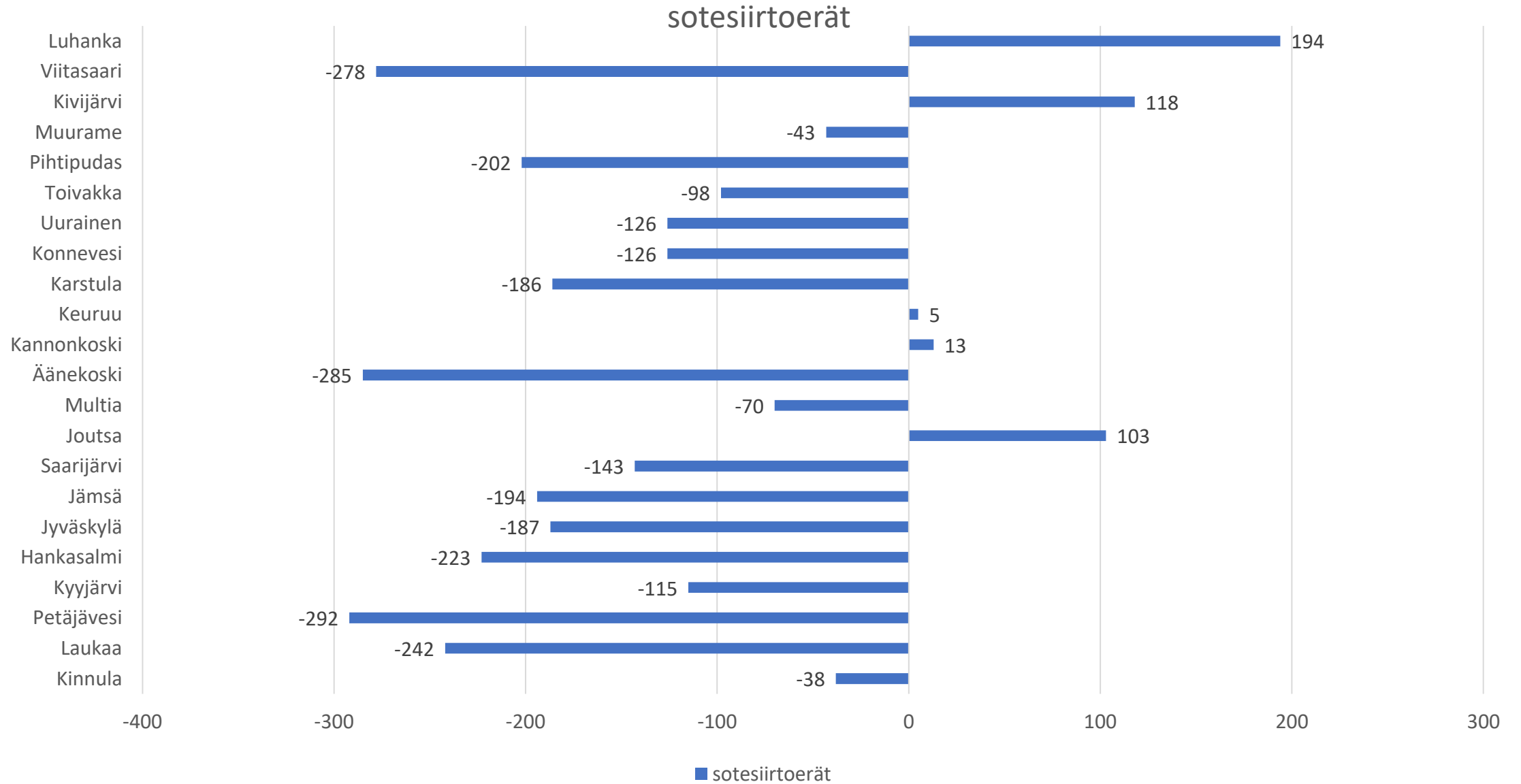
Lopulliset sotesiirtoerät valtionosuuksissa Keski-Suomi (eri asia siis kuin muutos/leikkaus 2023 → 2024 niissä!!)

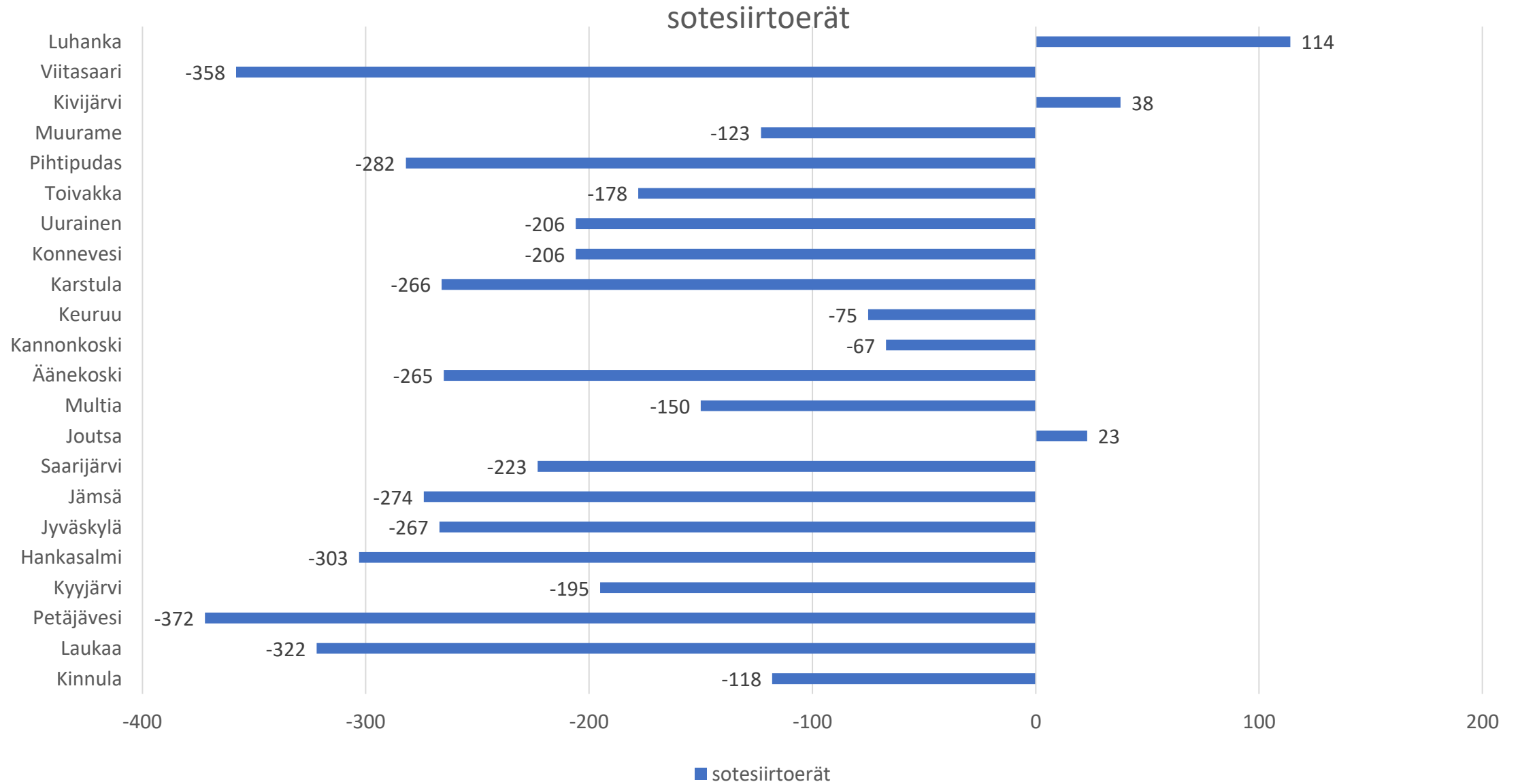
Jos 80 leikataan lisää , niin lopulliset sotesiirtoerät valtionosuuksissa Keski-Suomi olisivat näin
(eri asia siis kuin muutos 2023 → 2024 niissä!!) - osalle K-S siirtoerät siis kuitenkin positiivinen juttu, kokonaisuudelle ei

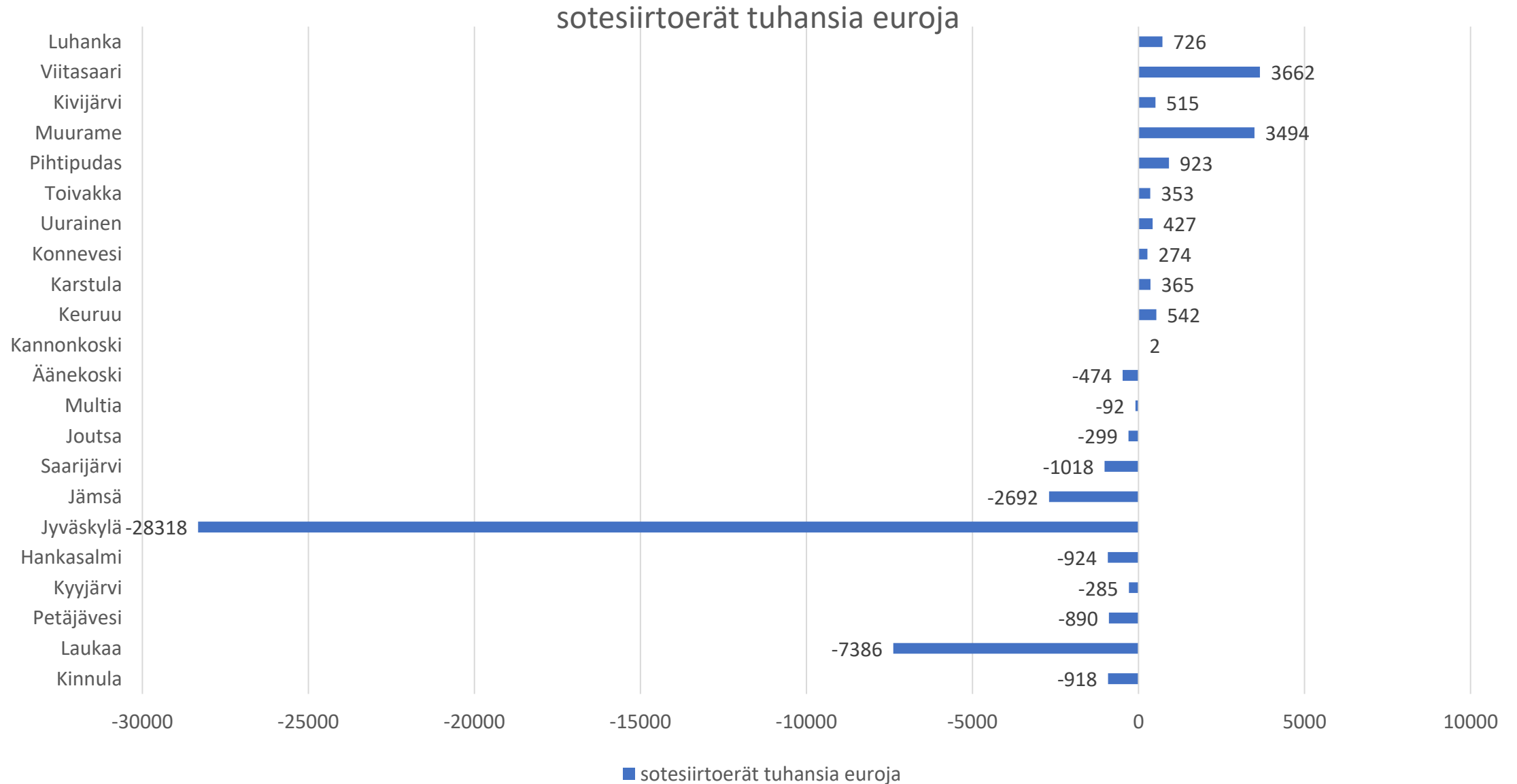
Sotesiirtoerien käytännössä aiheuttama **muutos vuodesta 2023 vuoteen 2024 Keski-Suomessa** (edellisellä dioilla niiden oikea merkitys/kunta **valtionosuuksissa pysyvämmiin !!!** – ensi vuosi puolestaan siis lähes kaikille kurja muutos

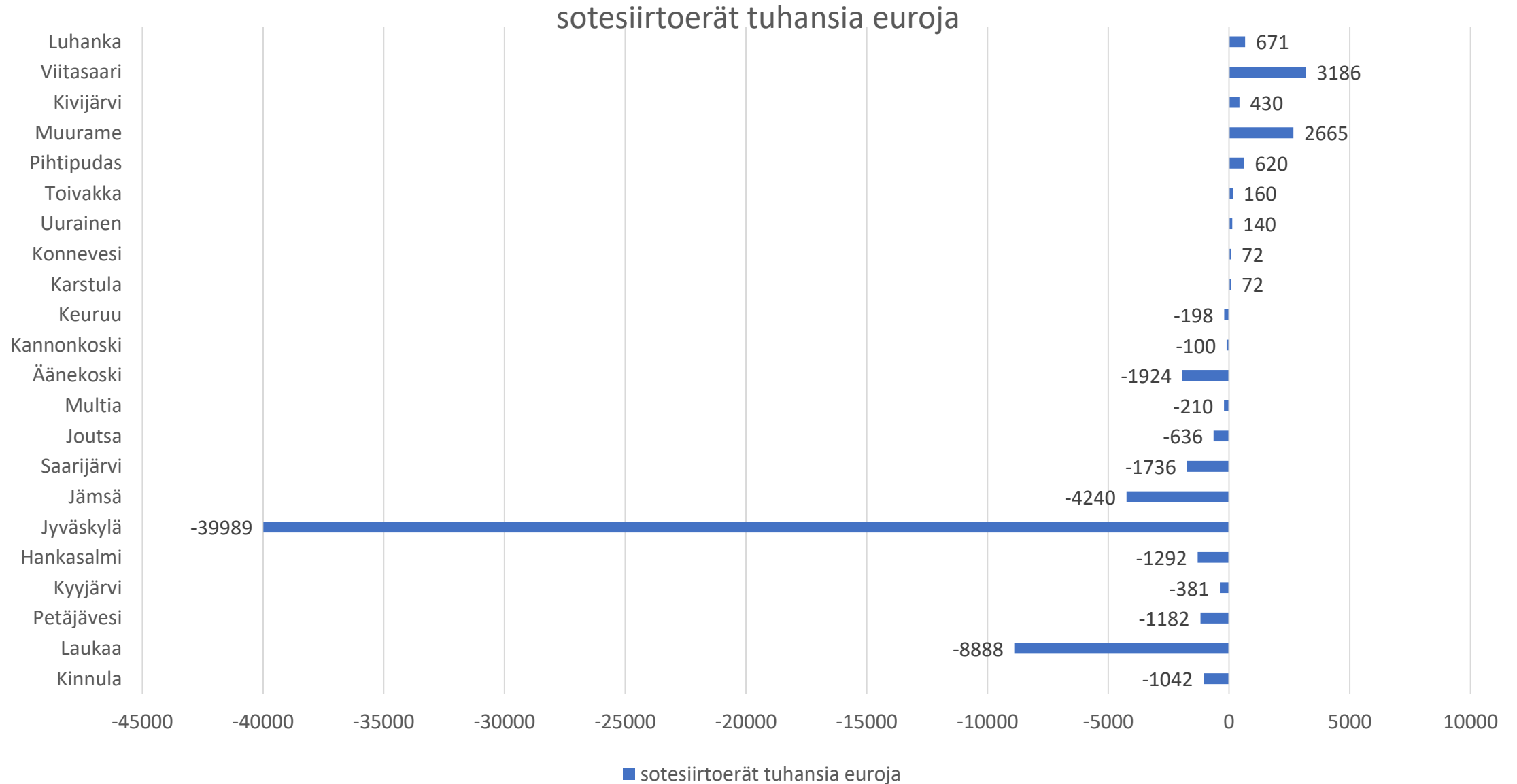
Edellinen, jos se 80 tulee lisäleikkausta – eli kuinka iso muutos vuodesta 2023 ensi vuonna

”Lopulliset sotesiirtoerät” valtionosuuksissa Keski-Suomessa tuhansina euroina (tässä ei sitä uutta 80 euron lisävähennystä) (44683 henkilöä hyötty nykyisistä sote-eristä ja **sote-eristä ja 227754 kärsii (ja vaikka JKL lasketaan pois) niin 81867**→siksi Keski-Suomen etu on ajaa tilanteeseen muutosta) - euroissa saadaan maakuntaan 11,2 Me ja menetetään 43,3 Me (ja jos JKL olisi laskuista pois, niin silloinkin menetys 14,9 Me... mutta silti sotesiirtoeriin vahvamuutoksen halu varmasti jakaa meitä K-S kuntia – kuka luopuisi omista isoista euroistaan noin vain 😊

JA JOS 80 LISÄÄ "Lopulliset sotesiirtoerät" valtionosuuksissa Keski-Suomessa tuhansina euroina (muutoksen jälkeen 34164 henkilöä hyötyy nykyisistä sote-eristä ja 238273 kärsii (ja vaikka JKL lasketaan pois, niin 92386 → siksi Keski-Suomen etu saada tilanteeseen muutosta) - euroissa saadaan maakuntaan 8 Me ja menetetään 61,8 Me – ja vaikka JKL laskusta pois, niin 21,8 Me - mahdollisen muutoksen jälkeen entistä tärkeämpää

2. Tasauksessa suuria eroja – mutta niille perusteet

- Tasaus on aina se, mikä herättää suuria intohimoja, mutta sille on oman näkemykseni mukaan selkeät perusteet – jos siis halutaan turvata koulu ja varhaiskasvatus läpi Suomen
- Toki sitä, kuinka lähelle toisiaan kuntien ”verorahoitus” tasataan, voidaan pohtia, mutta itse elementti tarvitaan järjestelmään – Keski-Suomelle esimerkiksi elinehto
- Jos tasaukseen nyt tässä uudistuksessa suuresti puututtaisiin, niin edelleen todennäköisesti syvenisi rikkaiden ja köyhien kuntien välinen kuilu – ja itse asiassa alueiden kuilu
- Näin siksi, koska juuri tämän hetkisessä järjestelmässä suurimmalla osalla tasauksen maksupuolella olevista kunnista (tai sitä vain vähän saavista) menee hyvin. Lähes kaikilla ison tasauksen saajilla menee taas usein todella huonosti – rahoituksen kokonaismäärän suhteen siis
- Toki valtionosuusjärjestelmä on niin pahasti rikki, että 6 tasauksen maksajapuolella olevaa on myös valtionosuuksissa maksajana valtiolle – mutta se on muiden valtionosuuserien syytä. Tuo tilanne pitää ehdottomasti korjata! (toki tässäkin taitaa olla pari poikkeusta joille tuokaan tilanne ei ole ongelma ja sitten Hamina, jonka maksumiehenä olo on absurdia, kun se vielä siis tosiaan vielä maksaa köyhänä valtionosuuksia valtiolle)
- **Tasaus kokonaisuudessaan on 800 miljoonan potti valtionosuusjärjestelmän sisällä**

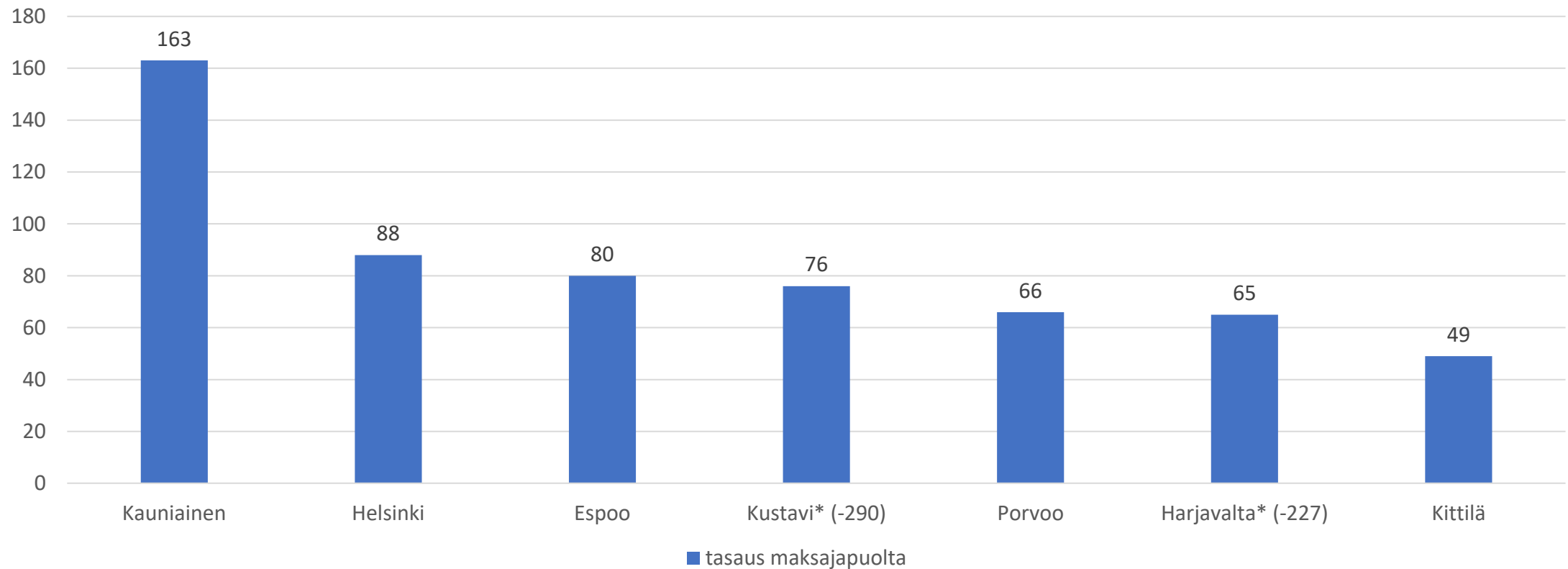
ns tasauksen maksajakunnat rahoittaa hommaa vain 100 miljoonaa – muutoin sen rahoittaa tavallaan koko julkinen talous yhdessä

toki voi ajatella, että tämä rahaerä olisi käytettävissä kaikille valtionosuuksiin muilla perustein, jollei se menisi tasaukseen, mutta oman näkemykseni mukaan tämä on hyvin perusteltu ja tärkeä erä tällaisenaan osana valtionosuusjärjestelmää, jos tavoitteena on turvata sivistyspalvelut joka puolella Suomea edes kohtuudella

Tasaus suurimmat ”maksajat”

(28 maksaa - niistä iso osa rikkaita tai muutoin suuria osuuksien saajia, mutta 6 painuu miinukselle koko valtionosuusjärjestelmässä, maksaa siis myös valtionosuuksia valtiolle ← se muiden erien kuin tasauksen syytä. Kustavi ja Harjavalta kalvossa esimerkkejä näistä)

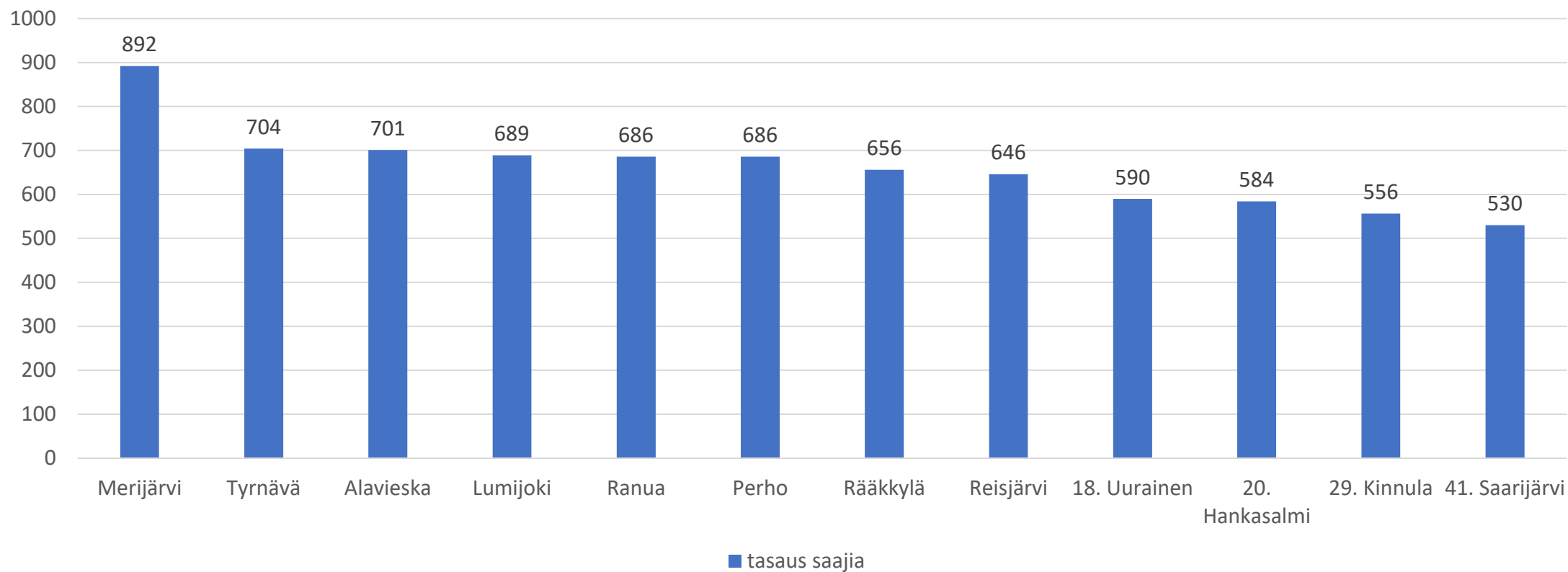
tasaus maksajapuolta euroa/kuntalainen

Tasaus suurimmat ”saajat”

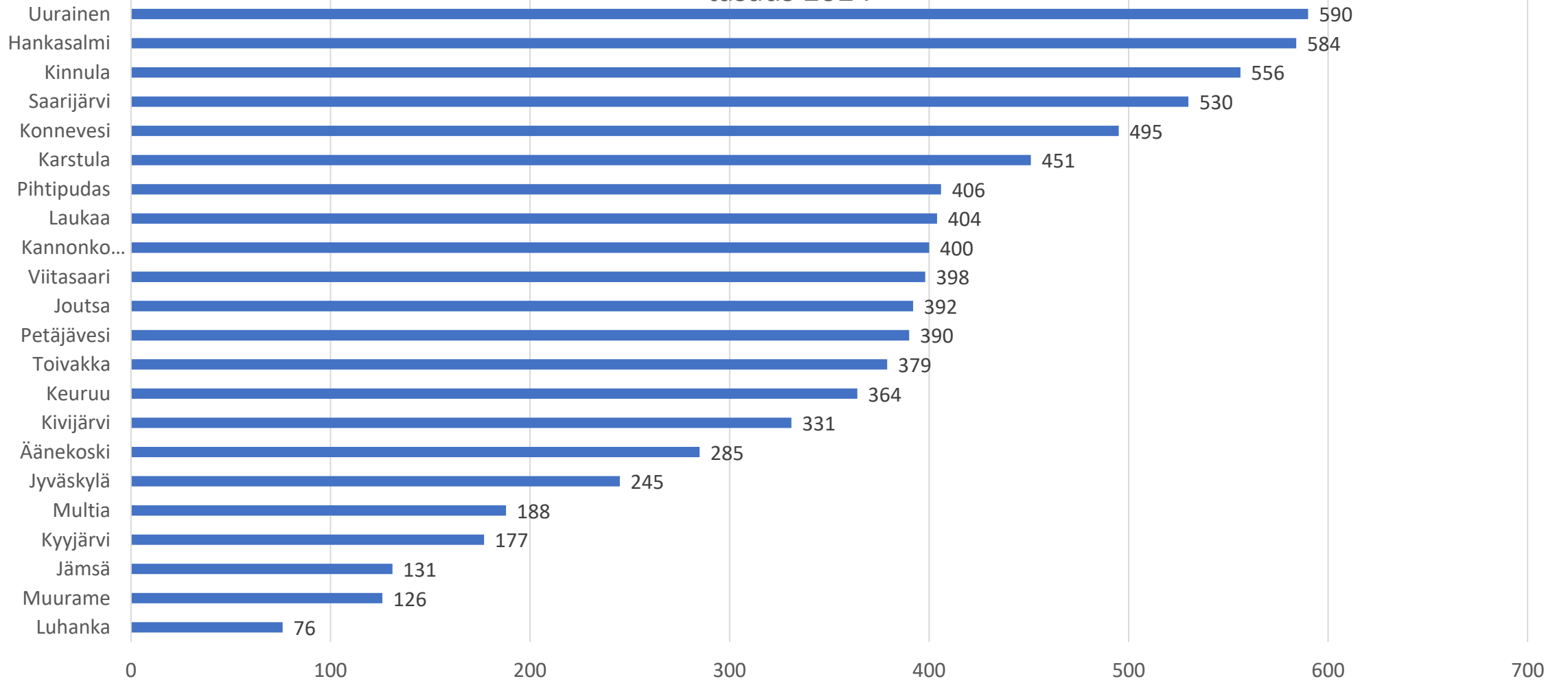
(12 kuntaa saa yli 600/as – 60 saa vähintään n. 500)

tasaus saajapuolta euroa/kuntalainen

Tasaus Keski-Suomi

tasaus 2024

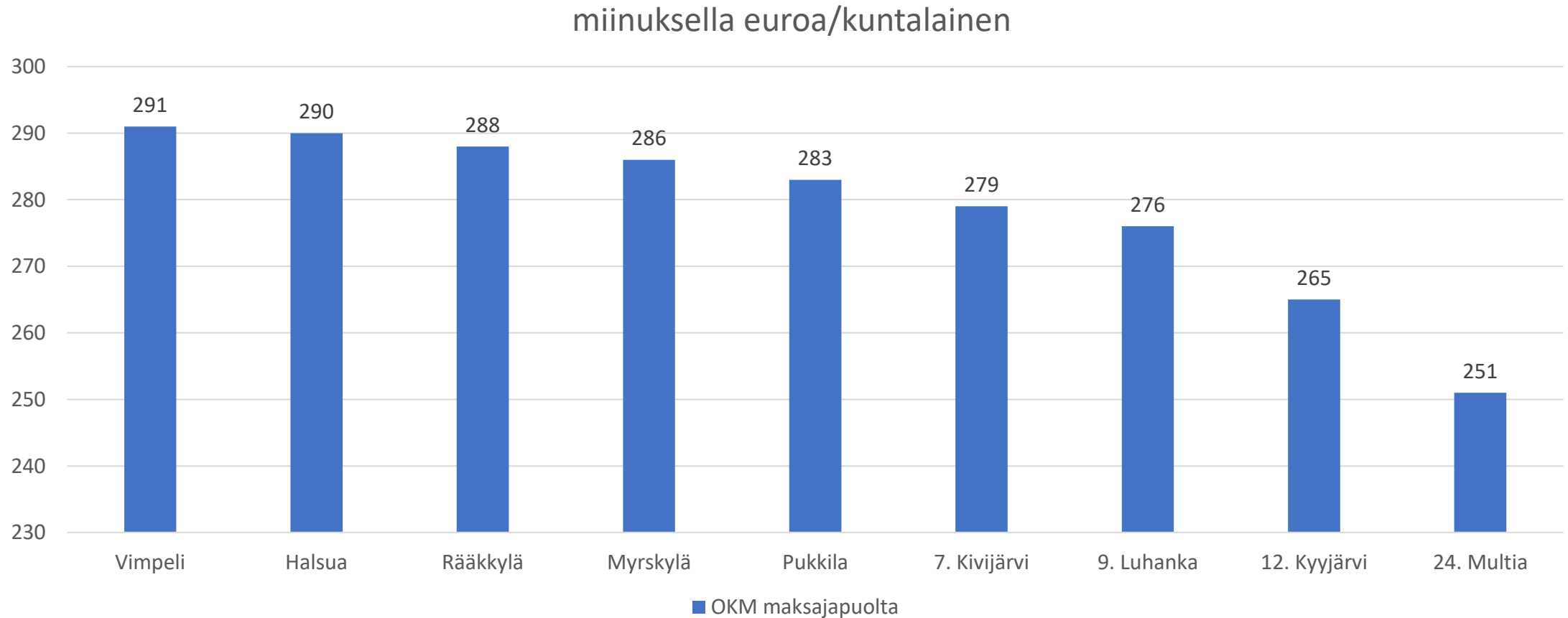
■ tasaus 2024

3. OKM:n valtionosuus

- **Tämän osuus järjestelmässä on vain 16,6 miljoonaa nettona**
- Kuntien välillä on kuitenkin suuria eroja saajien ja maksajien välillä
- Kohtuulliselle osalle kuntia tämä on iso tekijä
- Myös tässä erässä valtionosuutta kriteeristöä on tarkasteltava huolella, koska loppusumma aika samankaltaisten kuntien välillä vähintään outo
- Loogisinta olisi ehkä se, että on vain yksi varsinainen valtionosuus sivistys- ja elinvoimatehtäviin pohjautuen, eli peruspalvelujen ja OKM:n erät yhdistetään ja niille luodaan toimiva sivistystoimeen ja TE-palveluihin pääosin oikeasti perustuva kriteeristö
- ja sitten verotulojen tasaus ja veromenetysten kompensatio maksetaan siihen päälle omina erinään, kuten nytkin

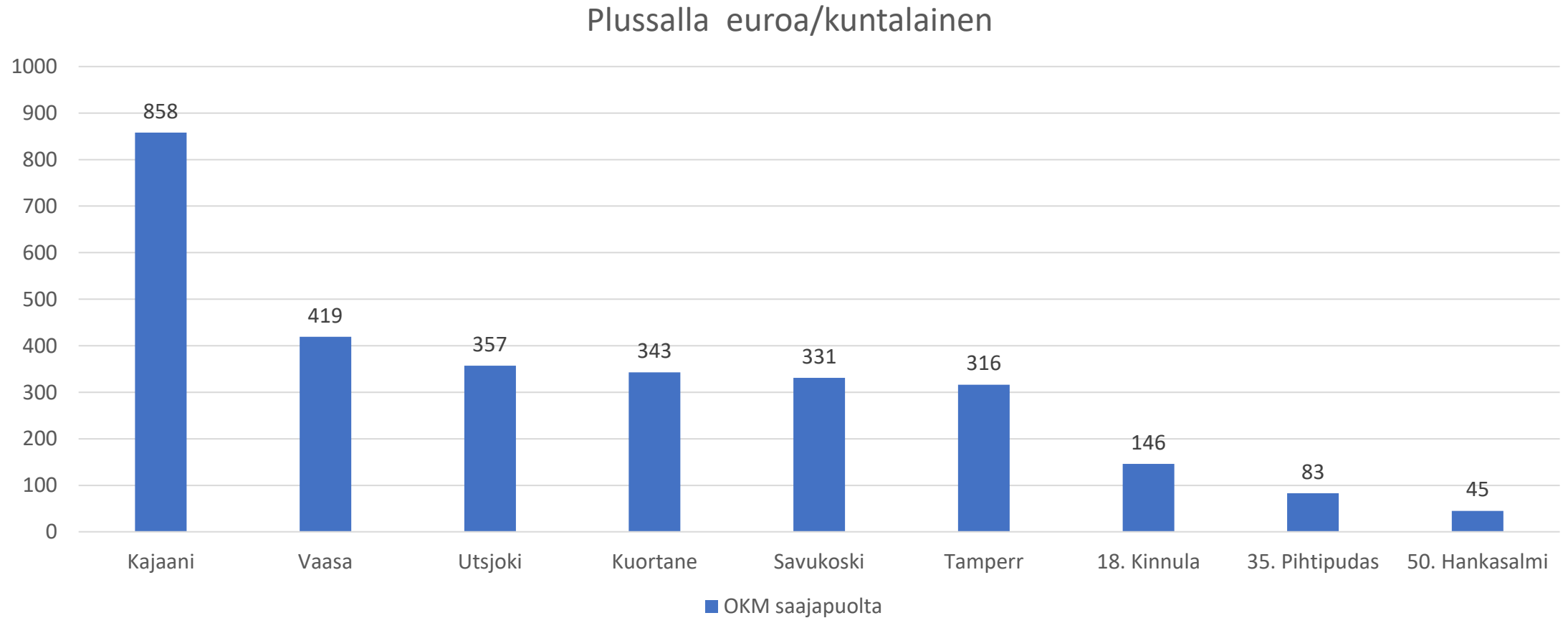
OKM:n suurimmat ”miinukset” – eli maksumiehet

(enemmistö kunnista muuten on miinuksella, eli maksaa näitä)

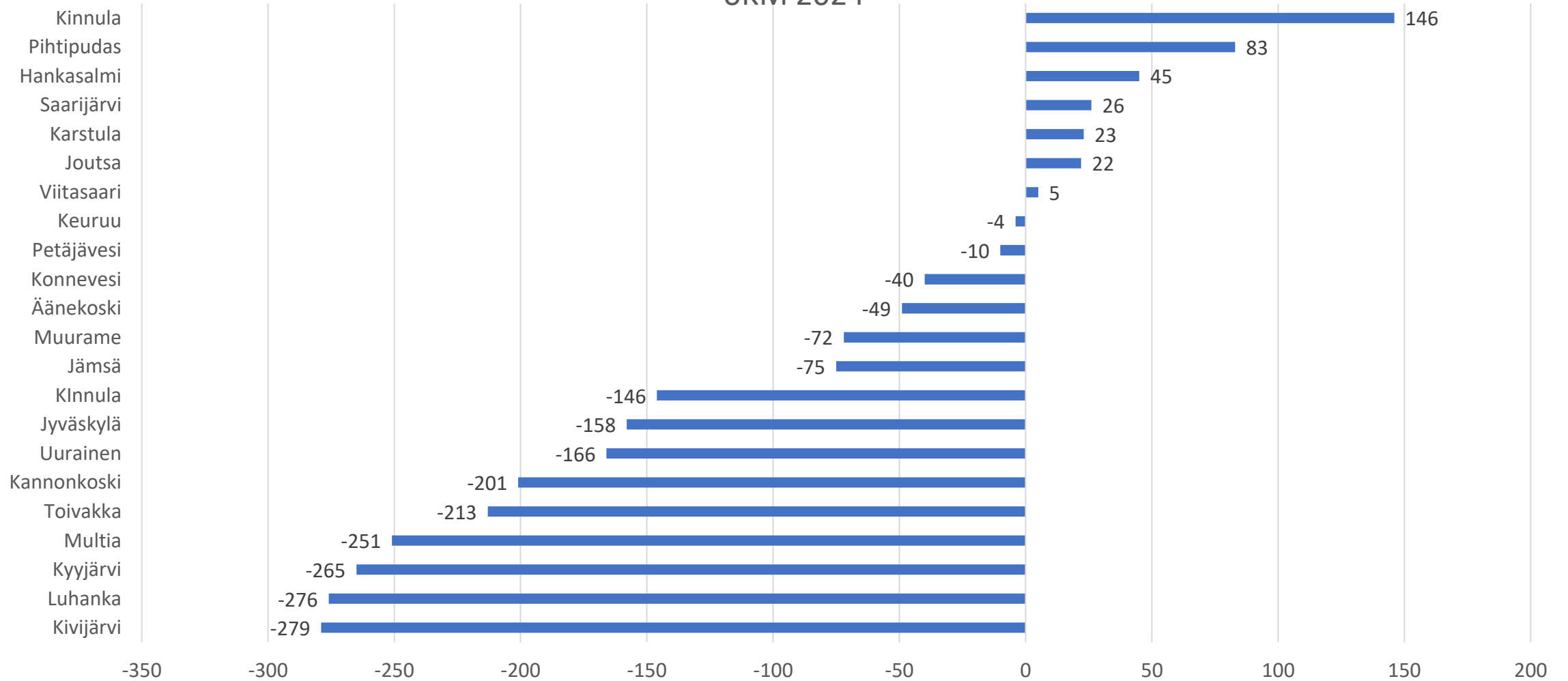
OKM suurimmat ”plussat” – eli saajapuolella

(84 plussalla ja 11 kuntaa yli 200)

OKM Keski-Suomi (vain 7 kuntaa saajapuolella)

oKM 2024

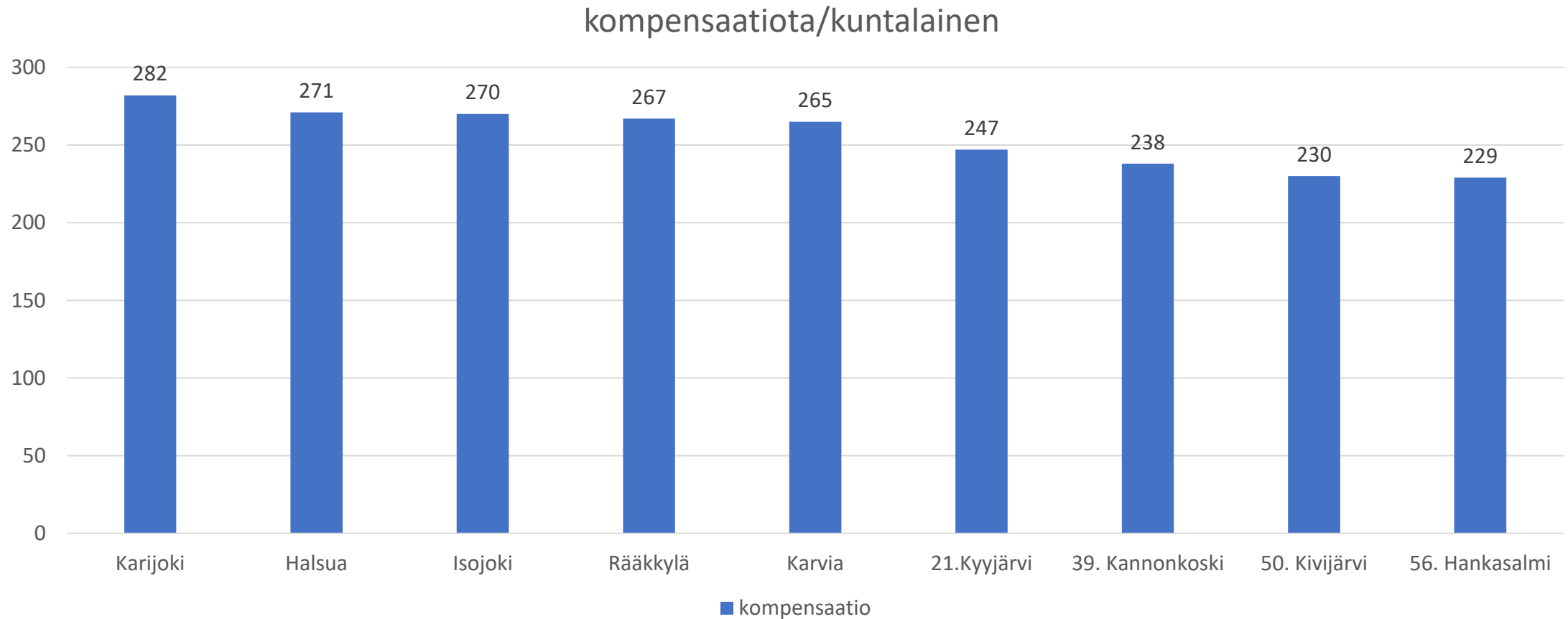
■ OKM 2024

4. Veromenetysten kompensatio

- Tähän löytyy selkeät perusteet – ei ole oikeastaan edes valtiosuutta
- Tässä valtio käytännössä palauttaa kunnille niitä verotuloja, joissa se on kunnilta omilla vähennyspäätöksillään tuloja leikannut
- Kuntien välisiä eroja selittää, kunnissa ko. vähennyksiin oikeutettujen määrä → mikä eri tavoin on vähentänyt kuntien verotuloja
- Tähän kokonaisuuteen puuttuminen johtaisi kuntien väliseen epäoikeudenmukaisuuteen
- Kuntien väliset erot pohjautuvat tässä käsitykseni mukaan ihan faktaan
- Sitä pohdin, että tämän verotuloerän tuleminen takautuvasti valtiosuuksien kautta saattaa hivenen parantaa jonkun kunnan verotulotasausta, jos ymmärrän logiikan oikein – mutta merkitys niinkin on silloin todella pieni
- tässä vaiheessa veromenetysten kompensatian tarkastelu osana uudistusta ei ole mitenkään keskeinen asia, jos ei sitten verotusta laajemminkin nosteta tarkasteluun uudistuksessa

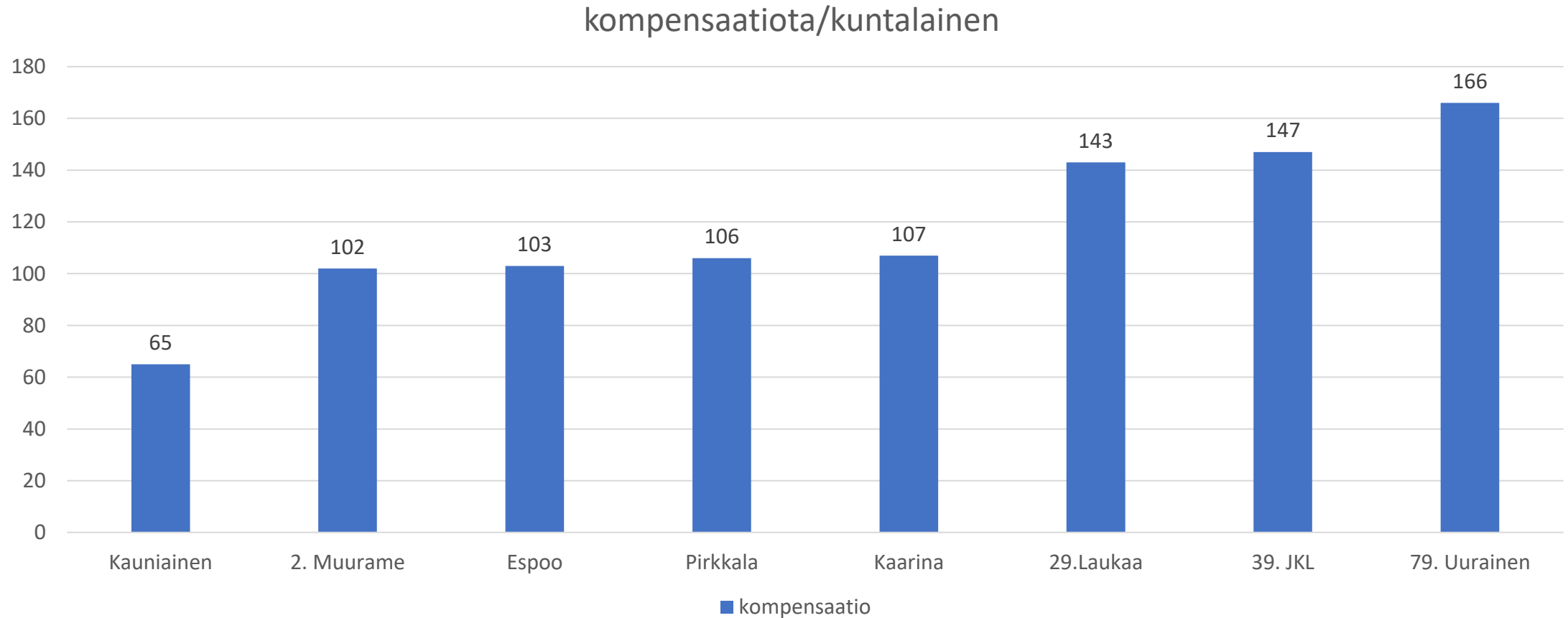
Veromenetysten kompensatio suurimmat

(vaihteluväli 282 – 65 euroa/asukas)

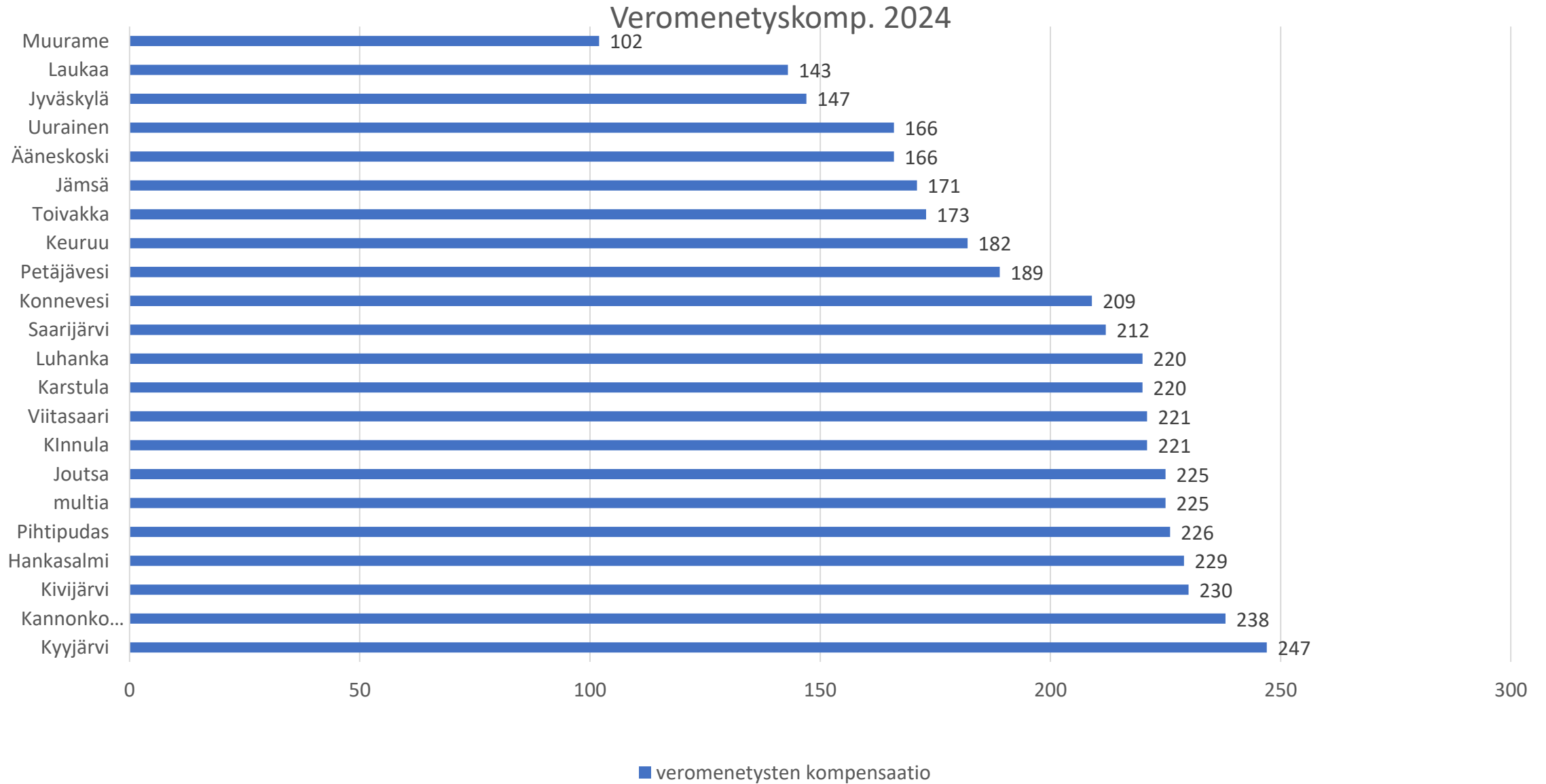

Veromenetysten kompensatio pienimmät

(vaihteluväli 282 – 65 euroa/asukas – pienin kaikista)

Veromenetys Keski-Suomi

Ja sitten olisi vain päästävä eteenpäin – mikä kaiken edellä kuvatun jälkeen on - - - no ei nyt ihan yksinkertaista

- **Peruspalvelujen valtionosuus, sote-siirtoerät ja OKM:n valtionosuus** on siis tarkasteluun otettava **ensisijaisesti ja pikaisesti** – tästä varmasti on helppo löytää yhteinen näkemys, mutta tarkastelun lopputuloksesta ei niinkään
- vaihteittain ainakin sote-siirtoerien poisto/niiden vaikutusten kevennys olisi välttämätöntä (sote-siirtoerien kohdalla isoista kaupungeista Espoo (+474 €/as) ja Lahti (+151) ainoita outoja ”voittajia – muut isot (Tampere -195, Turku -161, Vantaa -160, Oulu – 145 ja Helsinki -68 → ja näihin ehkä se -80 päälle jokaiselle kunnalle, joka tosin tasaantuu 55 euroon myöhemmin) – **sote-siirtoerien tarkasteluun löytynee siis helposti tahtoa myös isoilta kunnilta – pienempiä ne jakavat rajusti**
- Ehkä tasauksen tasoa jotkut haluavat tarkastella – itse en, koska se taas toisi uutta suurta eroa kuntien välille toteuttaa peruspalveluja...koko muun järjestelmän pitäisi muuttua rajusti ja verotustakin tarkastella – ennen kuin tasaukseen suuresti kajottaisiin
- Toisaalta varmasti on halua tarkastella sitä, mitä siihen tasaukseen kuuluu (kuuluisiko voimalaitoksetkin esim. 50 %??? - kokonaan niiden tulo tasauksen piiriin ei taas ehkä olisi oikeudenmukaista tuulivoimakunnille ja saattaisi hidastaa hankkeita – mutta ei voimalaitosten tasauksen ulkopuolella oleminenkaan kokonaan ole oikeudenmukaista rahoituksen tasapuolisuuden vuoksi, koska ne voimalat veroineen sijaitsevat tasausta saavissa kunnissa)
- Joku erilliskorjaus nyt miinuksella oleville kunnille olisi pian toki tarpeen – mutta se sotkisi taas järjestelmää kuntien välillä entistä totaalisemmin → siksi uudella kokonaisratkaisulla on kiire
- Jatkan tätä kalvosarjaa vielä ja täydennän sekä korjaan mahdollisia virheitä – ja avaan paremmin, mitä tarkoitan milläkin asialla
- Tämän hetkinen versio on laadittu 20.11.2023 – ja nyt koottu vain lukuja lähinnä – ja 17.11. VM:n ilmoittamat mahdolliset muutokset puuttuvat useimmista kalvoista – osaan viety mukaan
- Itse järjestelmän eri valtionosuuserien perusteita analysoin omasta näkökulmastani jatkossa sitten vielä tarkemmin – nyt kokosin näkyviin sen, mihin nykytila lukuina johtaa → eli euromääräistä lopputulosta
- **23.11. on tullut uudet sotesiirtolaskelmat – niitä en ole vielä päivittänyt – muuttavat hieman lukuja**

Ja tässä vielä kootusti Keski-Suomen kuntien valtionosuudet €/asukas ensi vuonna 2024 - ilman sitä 80 euron lisäleikkausta (lisäsote-erä)– kunnan nimen perässä yhteismäärä (väritkin kuvavaavat visuaalisesti sitä epäloogisuutta mikä hommassa vallitsee)

Kaayion otsikko

